

PROGRAM WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ REPUBLIKA CZESKA – RZECZPOSPOLITA POLSKA 2014-2020

Wersja 3

Kwiecień 2014

Spis treści

SEKCJA 1 STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU EWT W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU GOSPODARCZEGO SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ	6
1.1 Strategia dotycząca wkładu programu EWT w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	6
1.2 Uzasadnienie alokacji finansowej	33
2. SEKCJA 2. Opis osi priorytetowych	36
2. SEKCJA 2. Osie priorytetowe	39
2.A Opis osi priorytetowych innych niż pomoc techniczna	39
2.A.1a OŚ PRIORYTETOWA 1: Wspólne zarządzanie ryzykiem	39
2.A.2a Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny	39
2.A.3d Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii	39
2.A.4d PRIORYTET INWESTYCYJNY 1.1. wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	39
2.A.5a Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty	39
2.A.6a Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1	41
2.A.6.1a Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów	41
2.A.6.2a <i>Kierunkowe zasady wyboru operacji</i>	43
2.A.6.3a Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	45
2.A.6.4a Planowane wykorzystanie dużych projektów	45
2.A.6.5a Wskaźniki produktu	45
2.A.7a Ramy wykonania	46
2.A.8a Kategorie interwencji	46
2.A.9a Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących w realizacji programów	47
2.A.1b OŚ PRIORYTETOWA 2: Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia	48
2.A.2b Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny	48
2.A.3b Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii	48

2.A.4b	PRIORYTET INWESTYCYJNY 2.1: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich rozwój	48
2.A.5b	Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty.....	48
2.A.6b	Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 2.1.....	50
2.A.6.1b	Opis typów i przykładów przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację odpowiednich celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów.	50
2.A.6.2b	Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	52
2.A.6.3b	Planowane wykorzystanie narzędzi finansowych	53
2.A.6.4b	Planowane wykorzystanie dużych projektów	53
2.A.6.5b	Wskaźniki produktu	54
2.A.7b	Ramy wykonania	55
2.A.8b	Kategorie interwencji	56
2.A.9b	2. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów	57
2.A.1c	OŚ PRIORYTETOWA 3: Edukacja i kwalifikacje	58
2.A.2c	Uzasadnienie dla utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny	58
2.A.2c	Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny	58
2.A.3c	Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii.....	58
2.A.4c	OŚ PRIORYTETOWA 3.1: Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia	58
2.A.5c	Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty.....	58
2.A.6c	Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1.....	59
2.A.6.1c	Opis typów i przykładów finansowanych działań, ich oczekiwany wkład w osiągnięcie celów szczegółowych, ewentualnie wraz z ustaleniem głównych grup docelowych, szczegółowych obszarów i beneficjentów.	60
2.A.6.2c	Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	61
2.A.6.3c	Planowane wykorzystanie narzędzi finansowych	62
2.A.6.4c	Planowane wykorzystanie dużych projektów	62
2.A.6.5c	Wskaźniki produktu	62

2.A.7c	Ramy wykonania	63
2.A.8c	Kategorie interwencji	64
2.A.9c	Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, włącznie z tam, gdzie jest to potrzebne, działaniami do wzmocnienia pojemności organów włączonych w kierowanie i kontrolę programów i beneficjenta oraz tam, gdzie jest to potrzebne, również inicjatywy wzmocnienia pojemności administracyjnej odpowiednich partnerów, którzy mają mieć udział we wdrażaniu programu.	65
2.A.1d	OŚ PRIORYTETOWA 4: Współpraca instytucji i społeczności	66
2.A.2d	Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny	66
2.A.3d	Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii.....	66
2.A.4d	PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.1: Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami	66
2.A.5d	Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty.....	66
2.A.6d	Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.1.....	67
2.A.6.1d	Opis typów i przykładów przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację odpowiednich celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów.	67
2.A.6.2d	Kierunkowe zasady wyboru operacji.....	69
2.A.6.3d	Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	69
2.A.6.4d	Planowane wykorzystanie dużych projektów	70
2.A.6.5d	Wskaźniki produktu	70
2.A.7d	Ramy wykonania	71
2.A.8d	Kategorie interwencji	71
2.A.9d	Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, włącznie z tam, gdzie jest to potrzebne, działaniami do wzmocnienia pojemności organów włączonych w kierowanie i kontrolę programów i beneficjenta oraz tam, gdzie jest to potrzebne, również inicjatywy wzmocnienia pojemności administracyjnej odpowiednich partnerów, którzy mają mieć udział we wdrażaniu programu.	72
	Opis osi priorytetowej dotyczącej pomocy technicznej.....	73
2.A.1d	OŚ PRIORYTETOWA 5: Pomoc techniczna	73
2.A.2d	Oś priorytetowa.....	73
2.A.3d	Fundusz i podstawa do wyliczenia wsparcia	73
2.A.5d	Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty.....	73
2.A.6d	Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 5.1.....	73
2.A.6.1d	Opis przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych.....	73

2.A.6.5d	Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów (w podziale na osie priorytetowe).....	74
2.A.8d	Kategorie interwencji	74
Sekcja 3: Plan finansowy		75
3.A	Środki finansowe z EFRR (w EUR).....	75
3.B	Łączne środki finansowe z EFRR oraz współfinansowania krajowego (w EUR)	76
Rozdział 4: PRZEPISY WYKONAWCZE DO PROGRAMU EWT.....		78
4.A	Definicje odpowiednich organów i podmiotów	78
4.B	Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu	80
4.C	Krótki opis rozwiązań w zakresie zarządzania i kontroli.....	80
4.C.1	Podmioty biorące udział w realizacji programu	80
4.C.2	Opis cyklu projektowego	82
4.D	Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi w przypadku korekty finansowych wprowadzonych przez Instytucję Zarządzającą lub Komisję	86
4.E	Stosowanie euro.....	86
4.F	Zaangażowanie partnerów	86
Rozdział 5: ZASADY HORYZONTALNE		87
5.A	Zrównoważony rozwój	87

SEKCJA 1 STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU EWT W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU GOSPODARCZEGO SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

(podstawa: art. 27 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013¹ oraz art. 8 ust. 2 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013²)

1.1 Strategia dotycząca wkładu programu EWT w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

1.1.1. Opis zawartej w programie EWT strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

1. Obszar programu i struktura osadnicza

Obszar programu leżący na polsko-czeskim pograniczu tworzą regiony NUTS 3, które obejmują obszar 5 czeskich krajów: Liberecki, Hradecki, Pardubicki, Ołomuniecki, i Morawsko-Śląski oraz 6 polskich subregionów: bielski i rybnicki (województwo śląskie), jeleniogórski i wałbrzyski (województwo dolnośląskie), nyski i opolski (województwo opolskie). Do obszaru programu po stronie polskiej należy ponadto powiat strzebiński (podregion wrocławski w województwie dolnośląskim) i powiat pszczyński (podregion tyski w województwie śląskim). Całkowita powierzchnia obszaru programu to 47 097 km². Czeska strona obszaru programowego zajmuje 23 135 km² (tzn. 29,3 % powierzchni Republiki Czeskiej), polska część zajmuje 23 962 km² (prawie 8% powierzchni Rzeczypospolitej Polskiej). Obszar programu nie uległ zatem zmianie w stosunku do okresu programowania 2007-2013. Struktura osadnicza obszaru wsparcia jest bardzo rozdrobniona, w szczególności po stronie czeskiej. Na obszarze programowym przeważa osadnictwo wiejskie, Na dominujące na peryferyjnych obszarach poszczególnych NUTS3 oraz na przedmieściach w polskiej części obszaru programu. Miejski typ osadnictwa jest charakterystyczny dla gęsto zaludnionej wschodniej części, którą tworzy po stronie czeskiej aglomeracja ostrawska oraz po stronie

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 259).

polskiej część podregionów: rybnickiego i bielskiego. Największym miastem jest Ostrawa (300 tys. mieszkańców), a inne miasta powyżej 100 tysięcy mieszkańców to: Ołomuniec, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Bielsko-Biała, Jastrzębie-Zdrój, Rybnik, Opole, Wałbrzych i Jelenia Góra. Ponadto na obszarze programu znajduje się kilka transgranicznych zespołów miejskich. Największymi ośrodkami tego typu są Czeski Cieszyn i Cieszyn, Náchod i Kudowa-Zdrój oraz trójmiasto na czesko-polsko-niemieckiej granicy Hrádek nad Nisou, Bogatynia i Zittau.

2. Mieszkańcy

Obszar programowy zamieszkuje ok. 7,1 mln mieszkańców (stan na dzień 31. 12. 2012), z czego 3,4 mln po stronie czeskiej (tj. 32,1 % mieszkańców RCz) i 3,7 mln po stronie polskiej (tzn. 9,7 % mieszkańców RP). Gęstość zaludnienia poszczególnych części obszaru jest powyżej średniej zarówno w stosunku do wartości średnich dla obu państw, jak średniej dla całej UE. Całkowita gęstość zaludnienia na obszarze wsparcia wynosi 151 mieszkańców/km². Jednocześnie podregiony stosunkowo gęsto zaludnione wykazują znaczne wewnętrznie zróżnicowane. Największa gęstość zaludnienia, zarówno jeśli chodzi o wskaźniki absolutne, jak i relatywne, występuje w części wschodniej obszaru – przemysłowym i silnie zurbanizowanym regionie Kraju Morawsko-Śląskiego oraz obu przyległych podregionach województwa śląskiego, w których gęstość zaludnienia miejscami przekracza 1000 mieszkańców/km². Najniższa gęstość zaludnienia (poniżej 50 mieszkańców/km²) jest w przygranicznych górskich obszarach Jesioników po stronie czeskiej oraz w regionie Kłodzka i powiatów na północy województw opolskiego i dolnośląskiego po stronie polskiej.

Pod względem rozwoju demograficznego sytuacja na obszarze programu nie odbiega od stanu ogólnego w obu państwach. Poważny problem stanowią przede wszystkim starzenie się populacji oraz znaczący spadek liczby mieszkańców regionów spowodowany przez migrację. Obszar programu jest obszarem emigracyjnym, który długotrwale boryka się z procesami migracji zewnętrznej i wewnętrznej.

Z gospodarczego punktu widzenia problem stanowi przede wszystkim wewnętrzna migracja z tego obszaru. W porównaniu z sytuacją na poziomie RCz i Polski sytuacja na obszarze programu jest znacząco gorsza. Z wyjątkiem Krajów Libereckiego i Pardubickiego wszystkie regiony NUTS 3 mają ujemne saldo migracji. Sytuacja po stronie czeskiej jest lepsza od tej po stronie polskiej. W poszczególnych czeskich regionach z wyjątkiem Kraju Morawsko-Śląskiego saldo migracji utrzymuje się na poziomie powyżej -1 ‰, wysoka emigracja stanowi problem przede wszystkim dla większości polskich podregionów i Kraju Morawsko-Śląskiego po stronie czeskiej, gdzie saldo migracji jest na poziomie ok. -2 ‰. Wyjątkiem po stronie polskiej jest podregion bielski, który ma dodatnie saldo migracji.

Głównymi powodami zwiększonej migracji z obszaru programu są czynniki ekonomiczne, przede wszystkim ubytek miejsc pracy na peryferyjnych, trudno dostępnych komunikacyjnie obszarach (okolice Jesenika i Bruntala) oraz w regionach dotkniętych problemami strukturalnymi, na wschodzie obszaru, spowodowanymi przez zmiany w dotychczas

tradycyjnych dla tych regionów gałęziach gospodarki, np. w przemyśle wydobywczym (regiony ostrawski i rybnicki). Z problemem ograniczania lub likwidacji dotychczas tradycyjnych gałęzi przemysłu borykają się też przygraniczne regiony, między innymi w okolicach Broumova, Semil oraz Wałbrzycha.

Kolejnym typem migracji mieszkańców są migracje wewnętrzne w ramach tych regionów. Na wzrost migracji wewnętrznej wpływ mają przede wszystkim czynniki środowiskowe, głównie stale przebiegający proces suburbanizacji, która jest przede wszystkim widoczna w wymianie mieszkańców między wielkimi miastami a ich przedmieściami. Po stronie czeskiej znaczne przepływy ludności można zaobserwować na terenie Kraju Morawsko-Śląskiego, gdzie tradycyjne przemysłowe i silnie zurbanizowane powiaty Aglomeracji Ostrawskiej tracą mieszkańców ze względu na pogorszenie sytuacji ekonomicznej i środowiskowej i gdzie część migracji kieruje się do peryferyjnych części kraju, przede wszystkim w Beskidy. W polskiej części obszaru programu takie procesy są stosunkowo intensywne w podregionach opolskim i bielskim.

Pod względem struktury wiekowej ludności sytuacja po obu stronach granicy różni się. W przeciwieństwie do czeskiej części obszaru programu, gdzie sytuacja jest stosunkowo ustabilizowana i odpowiada danym dla całego kraju, w polskiej części obszaru wsparcia występują znacząco wyższe wartości wskaźnika wieku (udział grup wiekowych powyżej 65 lat/poniżej 15 lat) w stosunku do danych dla całej Polski.

Najbardziej niekorzystna sytuacja demograficzna z najwyższym udziałem najstarszej grupy wiekowej, wśród czeskich regionów NUTS 3 jest w Kraju Hradeckim, a najlepsza w Kraju Libereckim.

Po stronie polskiej najmniej korzystna struktura demograficzna jest przede wszystkim w podregionach wałbrzyskim i opolskim, w których żyje aż o 40% więcej mieszkańców z powyżej 65 roku życia niż poniżej 15 lat. Najkorzystniejsza struktura demograficzna jest natomiast w podregionach województwa śląskiego, których średnia wieku mniej więcej odpowiada średniej dla czeskiej części obszaru.

Według prognoz długoterminowych narodowych urzędów statystycznych do roku 2035 średnia wieku będzie wzrastać we wszystkich regionach NUTS 3 obszaru programu. Z czeskich regionów, w najbliższych 20 latach, największy wzrost liczby mieszkańców w wieku powyżej 65 lat wystąpi w Kraju Ołomunieckim i Kraju Morawsko-Śląskim, aż o 71%. W niektórych polskich podregionach, np. jeleniogórskim, wałbrzyskim i nyskim przewiduje się aż dwukrotny wzrost najstarszej grupy wiekowej w stosunku do stanu obecnego.

Ogólny trend starzenia się populacji spowodowany przez wzrost długości życia, na obszarze programu jest dodatkowo wzmacniany przez migrację oraz jej selektywny charakter, migrują bowiem przede wszystkim ludzie w wieku produkcyjnym, z wyższym wykształceniem, co ma też negatywny wpływ na rynek pracy i gospodarkę regionów.

Analiza SWOT rozdziału Mieszkańcy:

Silne strony:

- wskaźniki demograficzne podregionów województwa śląskiego są wyraźnie powyżej średniej.

Słabe strony:

- znaczne zróżnicowanie obszaru programu pod względem charakterystyk demograficznych – koncentracja problemów w górskich, bezpośrednio przygranicznych regionach,
- negatywny trend dot. liczby mieszkańców ,
- niższy poziom wykształcenia mieszkańców w porównaniu ze średnimi ogólnokrajowymi.

Szanse:

- korzystniejsza struktura wiekowa mieszkańców w porównaniu ze średnią dla UE27

Zagrożenia:

- ogólny trend starzenia się społeczeństwa i jego negatywne następstwa dla rynku pracy oraz budżetów państw,
- utrzymująca się migracja mieszkańców z obszaru programu.

3.1. Rynek pracy oraz struktura gospodarki na obszarze programu

Obszar programu należy w obu państwach do regionów znaczących pod względem gospodarczym, które jednak cały czas borykają się z następstwami procesu transformacji gospodarczej, która rozpoczęła się od przejścia na gospodarkę rynkową po roku 1989. Upadek tradycyjnych gałęzi gospodarki, takich jak przemysł wydobywczy, hutnictwo, przemysł tekstylny, szklarski, papierniczy oraz inne cały czas utrzymujące się problemy strukturalne, rynku mają negatywny wpływ na rynek pracy. Problemem jest duża liczba osób długotrwale pozostających bez pracy, przede wszystkim w tzw. strukturalnie poszkodowanych regionach z silną pozycją przemysłu (Kraj Morawsko-Śląski, województwo śląskie) i rolnictwa (województwo opolskie).

Pod względem struktury gospodarczej, dominującym sektorem są usługi, których udział w zatrudnieniu stanowi prawie połowę. W porównaniu ze średnimi ogólnokrajowymi zatrudnienie w tym sektorze jest nieco niższe ze względu na wysokie zatrudnienie w drugim sektorze (przemysł i budownictwo), które jest wyższe od średnich w obu państwach. Niektóre regiony znacząco przewyższają średnie narodowe zatrudnienie w przemyśle, np. Kraj Liberecki o prawie 50%. Przyczyną takiego stanu jest historycznie silna pozycja przemysłu, która utrzymała się do dziś, mimo że w ramach transformacji gospodarczej doszło do częściowego przestrojenia gospodarki z branż, które upadły, na nowe. Podczas gdy w czeskiej części zatrudnienie w pierwszym sektorze odpowiada średniej dla całego kraju, tzn. ok. 3%, w polskiej części obszaru wsparcia cały czas silną pozycję zachowuje rolnictwo, a zatrudnienie w pierwszym sektorze jest o jedną czwartą niższe niż średnia dla Polski, tzn. 15% z wyjątkiem subregionu nyskiego, w którym zatrudnienie w pierwszym sektorze wynosi 25%.

Poziom rejestrowanego bezrobocia na dzień 31.12.2013 w czeskich regionach obszaru programu był wyższy od średniej krajowej, która wynosiła 8,2%. Najwyższe bezrobocie było w Kraju Morawsko-Śląskim (10,5%), następnie w Kraju Ołomunieckim (9,8%), Libereckim

(8,5%), Pardubickim (7,4%) i Hradeckim (7,3%).

Wysoki poziom bezrobocia jest przede wszystkim problemem polskich regionów, w tym samym okresie najwyższe bezrobocie na przedmiotowym obszarze było w podregionach wałbrzyskim (20,5%) i nyskim (19,9%), ponadto w podregionach jeleniogórskim (17,7%), opolskim (11,2%), bielskim (10,2%) i rybnickim (10,1%).

Przyczyny bezrobocia po obu stronach granicy różnią się. W polskiej części najbardziej dotkniętymi bezrobociem są podgórski subregion jeleniogórski i rolniczy podregion wałbrzyski, który najwięcej ucierpiał w wyniku transformacji gospodarczej oraz spadku znaczenia pierwszego sektora. W czeskiej części wysokie bezrobocie jest rejestrowane zarówno w peryferyjnych regionach górskich o utrudnionej dostępności komunikacyjnej na pograniczu Krajów Ołomunieckiego i Morawsko-Śląskiego, jak i w silnie uprzemysłowionym regionie Aglomeracji Ostrawskiej zmagającym się z następstwami transformacji gospodarczej. Przyczynami wysokiego bezrobocia w problemowych regionach obszaru są zarówno peryferyjne położenie i słabe skomunikowanie ze znaczącymi centrami regionalnymi, jak i struktura gospodarcza, którą charakteryzuje silna pozycja rolnictwa (nie dotyczy to czeskiej części) oraz nie w pełni wykorzystany potencjał w zakresie usług, przede wszystkim tych powiązanych z turystyką, ewentualnie połączenie tych dwóch czynników. Do rozwoju tych obszarów może przyczynić się ich lepsze transgraniczne skomunikowanie, jak i lepsze połączenie z krajowymi sieciami komunikacyjnymi wyższych kategorii, co zwiększy transgraniczną mobilność pracowników oraz przyczyni się do lepszego wykorzystania potencjału naturalnego i kulturowego regionu pogranicza polsko-czeskiego.

Pod względem zmian w poziomie bezrobocia po roku 2010 doszło do jego znaczącego wzrostu we wszystkich regionach w następstwie kryzysu gospodarczego. W czeskiej części obszaru, po przejściowym spadku w 2011 r., poziom rejestrowanego bezrobocia ponownie zaczął powoli wzrastać. W polskiej części od roku 2010 bezrobocie cały czas wzrasta, przede wszystkim w podregionach przemysłowych głównie z powodu silnej pozycji przemysłu ciężkiego, który mniej elastycznie reaguje na wstrząsy gospodarcze.

Na dzień 31.12.2013 średni poziom bezrobocia w regionach NUTS 3 w czeskiej części wynosił 8,7%, a w polskiej części obszaru programu wynosił 14,9%. Najbardziej zagrożoną bezrobociem grupą są ludzie w wieku 15-24 lat, których udział wśród bezrobotnych długotrwale utrzymuje się na poziomie około 20%, a w przypadku subregionu rybnickiego aż 25%. Do głównych przyczyn wysokiego bezrobocia w tej grupie wiekowej należy fakt, że absolwentom brakuje doświadczenia, co jest główną przyczyną niechęci pracodawców do ich zatrudniania. Kolejną przyczyną długotrwałego bezrobocia wśród osób młodych jest nadmiar absolwentów kierunków ekonomicznych i humanistycznych oraz niedostatek absolwentów kierunków technicznych.

Do innych przyczyn wysokiego bezrobocia wśród osób w wieku do 24 lat należą niewystarczające kwalifikacje lub specjalizacja w stosunku do wymogów danej branży oraz przyczyny strukturalne związane z upadkiem niektórych branż.

Z tego punktu widzenia transgraniczny rynek pracy, właśnie dla grupy wiekowej do 24 lat, stanowi znaczący potencjał, ponieważ daje możliwość znalezienia pracy na rynku drugiego

państwa, a dzięki większej elastyczności młodych ludzi może być to realizowane w formie dojazdów do pracy lub migracji.

Drugą potencjalnie zagrożoną grupą są osoby, powyżej 55 roku życia. W latach 2007-2011 udział tej grupy bezrobotnych w ogóle osób szukających pracy permanentnie wzrastał.

Sytuacja pod względem wolnych miejsc pracy w RCz i Polsce znacznie się różni. Podczas gdy w Republice Czeskiej w 2011 r. na 1 wolne miejsce pracy przypadało średnio 14,2 osoby szukającej pracy, w Rzeczpospolitej Polskiej było to aż 90,1. Różnice te widoczne są też na obszarze wsparcia, gdzie w czeskiej części w 2011 r. liczba osób szukających pracy przypadających na 1 wolne miejsce pracy była prawie cztery razy niższa niż w polskiej części. W porównaniu z poszczególnymi regionami NUTS 3, różnice te są jeszcze wyraźniejsze.

3.2. Struktura gospodarki na obszarze programu

Pogranicze polsko-czeskie dla obu państw jest znaczącym obszarem gospodarczym. Ważną pozycję wśród sektorów gospodarczych zajmuje przemysł. Produkcja pięciu czeskich regionów mierzona przy pomocy PKB w cenach bieżących w 2010 r. stanowiła łącznie 26%, w przypadku polskich podregionów 8%. Po roku 1990 w obu państwach doszło do stosunkowego obniżenia udziału tych regionów w ogólnokrajowej produkcji. Główną przyczyną była restrukturyzacja gospodarki i związany z nią upadek dotychczas tradycyjnych branż przemysłowych.

Efektywność gospodarcza regionów jest w określonym stopniu uzależniona od ich struktury sektorowej. Obecna struktura gospodarki pokazuje, że proces transformacji nie został jeszcze zakończony. Podczas gdy na poziomie gospodarek narodowych malało znaczenie obszaru programu, to dochodziło do stopniowego zmniejszania się różnicy w wysokości tworzonego PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca w stosunku do średniej UE. W polskiej części obszaru największy spadek PKB wystąpił w województwie dolnośląskim z powodu zakończenia wydobywania węgla oraz upadku przemysłu ceramicznego oraz w województwie opolskim z powodu zmniejszenia się pierwszego sektora. Po stronie czeskiej upadek tradycyjnych branż, takich jak przemysł tekstylny, szklarski i biżuteryjny, w największym stopniu dotknął Kraj Liberecki. Wewnętrzne porównanie regionów obszaru programu wykazuje na wyraźny kontrast między jego wschodnią, silnie uprzemysłowioną częścią z Krajem Morawsko-Śląskim, który ma duże znaczenie gospodarcze, a peryferyjnymi rolniczymi regionami w jego środkowej części, zarówno po czeskiej, jak i polskiej stronie. Uogólniając, gospodarka jest cały czas wyraźnie zorientowana na przemysł, a w województwie opolskim – na rolnictwo.

W przeciwieństwie do przemysłu sektor usług jest mniej rozwinięty, co świadczy o niedokończonej transformacji i strukturze gospodarki czulej na zaburzenia gospodarcze. Wyjątkiem jest po stronie polskiej podregion wałbrzyski, w którym zatrudnienie w trzecim sektorze odpowiada średniej dla całego kraju.

Gorsza sytuacja gospodarcza regionów przygranicznych wynika z nałożenia się kilku czynników. Jednym z głównych problemów jest położenie geograficzne obszaru programowego i ograniczona przez warunki geograficzne dostępność transportowa. Z peryferyjnością obszaru jest ponadto związany niski poziom inwestycji i atrakcyjność dla kapitału. Następnym z tych czynników ekonomicznych jest niedostateczna liczba miejsc pracy, wysoki poziom bezrobocia i emigracja mieszkańców z tego obszaru. Wpływa to negatywnie na lokalną strukturę wiekową oraz poziom wykształcenia populacji, która boryka się z problemem odpływu z pogranicza osób stosunkowo lepiej wykształconych i aktywnych ekonomicznie.

Potencjał rozwojowy tego obszaru stanowi przede wszystkim branża usług powiązanych z turystyką i lecznictwem uzdrowiskowym. Obszary przygraniczne charakteryzuje różnorodność bogactwa przyrodniczego, które stanowią liczne masywy górskie, stosunkowo dobra jakość środowiska oraz rozległe obszary podlegające ochronie. Na pograniczu polsko-czeskim występują też liczne zabytki kultury, do których należą obiekty znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO. Dotyczy to pałacu w Litomyśli, Kolumny Św. Trójcy w Ołomuńcu, drewnianych kościołów pokoju w Świdnicy i Jaworze, Hali Stulecia we Wrocławiu, która znajduje się w pobliżu obszaru wsparcia oraz licznych zabytkowych miast. Atrakcje kulturalne uzupełniają bogate i różnorodne tradycje kulturowe i folklorystyczne, kształtujące od wieków charakterystyczną architekturę wszystkich regionów obszaru programowego. Głównie w miastach odbywa się wiele imprez kulturalnych – festiwale filmowe, teatralne i muzyczne, których różnorodność korzystnie wpływa na rozwój turystyki miejskiej. W regionie znajdują się liczne muzea i galerie prezentujące między innymi historię i tradycje pogranicza. Duży potencjał wspólnego regionu – szczególnie w kontekście obserwowanego trendu starzenia się społeczeństwa i wzrostu zapotrzebowania na usługi skierowane do osób starszych – stanowią uzdrowiska. Bogate zasoby przyrodnicze i kulturowe stanowią znaczący potencjał dla rozwoju turystyki.

Jednak mimo znacznego potencjału rozwojowego, jakim z punktu widzenia turystyki dysponuje pogranicze, nie wszystkie regiony są w stanie wykorzystać te zasoby. Oprócz wymienionych wyżej czynników ograniczających rozwój gospodarczy, problemem jest niedostateczna infrastruktura turystyczna i komunikacyjna. Poprawa transgranicznej dostępności zasobów przyrodniczych i kulturowych po czeskiej i polskiej stronie, przyczyni się do zwiększania liczby odwiedzin tych miejsc, a tym samym do stworzenia nowych miejsc pracy. Często właśnie turystyka jest w tych regionach jedną z niewielu możliwości rozwoju gospodarczego oraz stworzenia nowych miejsc pracy. Oprócz niedostatecznych połączeń transgranicznych, atrakcyjne turystycznie regiony obszaru programu nie są w obu krajach w odpowiednim stopniu połączone z siecią dróg wyższej kategorii, co również ogranicza ich dostępność dla turystów krajowych. W ten sposób liczne atrakcyjne turystycznie miejsca stają się peryferiami pod względem dostępności transportowej bez znaczących możliwości lokalnego rozwoju, który byłby interesujący dla potencjalnych przedsiębiorców i inwestorów. Po czeskiej stronie takim regionem jest np. pogórze Jesioników oraz ich szersze zaplecze na pograniczu Krajów Ołomunieckiego i Morawsko-Śląskiego, a po stronie polskiej górskie i

interesujące pod względem turystycznym tereny w pobliżu granicy państwa, -

Kolejnym narzędziem wspierającym rozwój terenów przygranicznych jest koordynacja działań marketingowych i promocyjnych oraz wspólne planowanie w zakresie wykorzystania bogactwa kulturowego i przyrodniczego, które umożliwiłoby realizację przedsięwzięć gospodarczych oraz strategicznych działań promocyjnych i inwestycji po obu stronach granicy. Za korzystny czynnik sprzyjający rozwojowi turystyki należy uznać bliskość językową i kulturową mieszkańców z obu stron granicy.

Niewykorzystany jako impuls do rozwoju regionu potencjał usług, turystyki i uzdrowisk, stanowi problem przede wszystkim dla peryferyjnych części Karkonoszy, Gór Orlickich i Beskidów po czeskiej i polskiej stronie oraz dla regionów Gór Stołowych i Gór Sowich w Polsce, a przede wszystkim dla całego regionu Jesioników i ich podgórze po stronie czeskiej. Dla rozwoju lokalnych gospodarek, oprócz rozwoju trzeciego sektora, wciąż ważny jest sektor pierwszy oraz nawiązujące do niego sektory wtórne (np. przemysł drzewny i papierniczy itp.) lub ich połączenie z usługami (np. w formie tak zwanej zrównoważonej turystyki, jak np. eko- i agroturystyka itp.).

Na części obszaru wsparcia, obejmującej m.in. atrakcyjne i ekologicznie cenne centra turystyczne w Karkonoszach, Beskidach Morawsko-Śląskich, Beskidzie Żywieckim i Śląskim oraz Górach Stołowych, który ze względu na nierównomierność koncentracji infrastruktury ruchu turystycznego charakteryzuje całorocznie wysoka liczba turystów. Obszary te, dzięki ich lepszej dostępności, są jednocześnie ważnym celem wyjazdów rekreacyjnych mieszkańców z pobliskich aglomeracji miejskich. Dowodem jest ponadprzeciętne wyposażenie tamtejszych miejscowości w zaplecze turystyczne w stosunku do ogólnokrajowej średniej. Występuje korelacja między liczbą ośrodków turystycznych, liczbą miejsc noclegowych oraz infrastrukturą turystyczną z jednej strony, a liczbą odwiedzających z drugiej, który w tych regionach jest niezwykle wysoki.

3.3. Podmioty gospodarcze na obszarze programu

Znaczącym charakterystycznym wskaźnikiem, który ma duży wpływ na gospodarkę obszaru wsparcia, jej elastyczność i zdolność do reagowania na wstrząsy gospodarcze, wielkość bezrobocia itp., jest struktura przedsiębiorstw pod względem ich wielkości. Ma ona również wpływ na warunki współpracy oraz włączania w sieci kooperacji, łącznie z tymi transgranicznymi (ogólnie obowiązuje zasada, że struktury kooperacji są w większym stopniu wykorzystywane przez mniejsze, elastyczne przedsiębiorstwa).

Analizując przedsiębiorstwa pod względem wielkości, widać większą koncentrację dużych podmiotów gospodarczych głównie na terenie Krajów Morawsko-Śląskiego, Pardubickiego oraz podregionów województwa śląskiego, a zatem w regionach tradycyjnego występowania przemysłu wydobywczego i chemicznego, czyli branż kapitałochłonnych i o dużej produkcji, w których dominują wielkie podmioty gospodarcze. Duże przedsiębiorstwa w obu państwach członkowskich programu oraz na wspólnym pograniczu charakteryzują się większą wydajnością i wartością dodaną. Jest to jedna z przyczyn stosunkowo wysokiego poziomu

produkcji w przeliczeniu na mieszkańca, przede wszystkim w Kraju Morawsko-Śląskim i podregionach województwa śląskiego, przy jednocześnie wysokim poziomie bezrobocia (głównie po polskiej stronie obszaru wsparcia). Zagrożeniem związanym z taką strukturą przedsiębiorstw jest ich niższa odporność na zaburzenia gospodarcze. Przede wszystkim właśnie w tych regionach są widoczne starania o większą dywersyfikację gospodarki na poziomie regionalnym i lokalnym poprzez rozwój tych branż usługowych, które pomogą ożywić lokalną gospodarkę. Przykładem takiej branży jest turystyka, której potencjał stanowi wykorzystanie zasobów, jakimi są między innymi zabytki techniki, kultury i historii w powiązaniu z przemysłową przeszłością regionów oraz ich teraźniejszością.

Regiony z większym udziałem pierwszego sektora, łącznie z turystyką (przede wszystkim Kraj Hradecki, województwo opolskie oraz podregiony wałbrzyski i jeleniogórski) charakteryzuje natomiast mniejszy udział średnich i dużych przedsiębiorstw. Dlatego też większa część zatrudnienia przypada przede wszystkim na małe firmy.

Pozytywnym trendem w zakresie aktywności gospodarczej przedsiębiorstw jest pogłębiająca się współpraca transgraniczna tych podmiotów. Widoczne to jest również w liczbie przedsiębiorców, którzy swoją działalność wykonują na terenie obszaru programu po drugiej stronie granicy. Jednak liczba tych przedsiębiorstw jest nieznaczna i ogólnie widoczne jest większe zainteresowanie współpracą i wejściem na czeski rynek ze strony polskich podmiotów niż odwrotnie.

Analiza SWOT rozdziału Rynek pracy i struktura gospodarki (łącznie z dziedziną edukacji):

Silne strony:

- duży udział małych i średnich przedsiębiorstw w strukturze gospodarki,
- rozwój transgranicznej współpracy gospodarczej przedsiębiorców i przedsiębiorstw oraz istnienie struktur wspierających przedsiębiorców

Słabe strony:

- znaczący udział zatrudnienia w przemyśle i branżach czułych na zmiany cykli gospodarczych (przemysł samochodowy, ciężki przemysł maszynowy, hutnictwo itp.) oraz w rolnictwie,
- wysoki poziom bezrobocia i jego długotrwały charakter w polskiej części obszaru programu (z wyjątkiem jego wschodniej części) i na przygranicznych górskich terenach Krajów Morawsko-Śląskiego i Ołomunieckiego,
- niewystarczająca oferta wolnych miejsc pracy,
- wysokie bezrobocie szczególnie w zagrożonych grupach wiekowych (absolwentów i ludzi młodych do 24 lat oraz osób w wieku powyżej 55 lat)
- utrzymujące się różnice w efektywności gospodarczej czeskich i polskich części obszaru programu,
- mała dywersyfikacja struktury branżowej gospodarki – silna orientacja na produkcję

przemysłową w branżach czułych na zmiany cykli gospodarczych,

-znaczący udział rolnictwa w ogólnej produkcji w podregionach województwa opolskiego,

-niższa wartość dodana małych i średnich przedsiębiorstw w porównaniu z UE27,

-koncentracja regionów, w których występuje niekorzystna sytuacja gospodarcza (duże bezrobocie, niska efektywność, utrzymujące się problemy strukturalne jako następstwa transformacji gospodarczej).

Szanse:

-współpraca zmierzająca do stworzenia wspólnego rynku pracy oraz wyrównania panujących na nim warunków,

-trwająca transformacja gospodarcza,

-zbliżanie się do średniej UE w zakresie efektywności - w dłuższej perspektywie.

Zagrożenia:

-przenoszenie się wykształconych i wykwalifikowanych osób poza obszar programu (drenaż mózgów),

-utrzymująca się i pogłębiająca się dysproporcja między strukturą edukacji (nauczane zawody) a potrzebami rynku pracy,

-spadek znaczenia gospodarczego obszaru programu zarówno w RCz i RP w dłuższej perspektywie czasowej,

-trwający i pogłębiający się kryzys gospodarczy na poziomie krajowym i europejskim, wpływający negatywnie na branże, które mają znaczenie dla gospodarki regionu.

4. Edukacja

Struktura wykształcenia ludności obszaru wsparcia jest mniej korzystna w porównaniu z całą RCz i RP. Udział osób w wieku powyżej 15 lat (w RCz; w RP – powyżej 13 lat) z wykształceniem podstawowym i bez wykształcenia w ogólnej liczbie mieszkańców, ale również udział osób z wykształceniem średnim bez matury na obszarze wsparcia jest wyższy od średnich ogólnokrajowych. Udział mieszkańców z wykształceniem średnim z maturą i wyższym jest natomiast poniżej średniej dla całej RCz i RP. Jest to związane z faktem, że obszar programowy jest regionem, który opuszczają ludzie z wyższym wykształceniem, dla których region nie oferuje miejsc pracy odpowiadających ich kwalifikacjom ani odpowiedniego wynagrodzenia.

Struktura wykształcenia osób szukających pracy na obszarze programu nie różni się znacząco od średniej ogólnokrajowej. Pod względem wskaźnika osób szukających pracy o określonym poziomie wykształcenia w stosunku do całkowitej liczby mieszkańców o takim samym poziomie wykształcenia, osoby bez wykształcenia lub z wykształceniem podstawowym mają

najgorszą pozycję na rynku pracy, a wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia szanse na rynku pracy wzrastają. W czeskiej części obszaru programowego to powiązanie między poziomem wykształcenia a ryzykiem bezrobocia jest jeszcze silniejsze niż w polskiej.

Sieć instytucji edukacyjnych na obszarze programu z punktu widzenia jego potrzeb jest wystarczająca. Uwzględniając przewidywania dotyczące rozwoju demograficznego można zakładać, że stan ten nadal będzie wystarczający. Jednocześnie będzie stopniowo dochodzić do łączenia niektórych szkół, przede wszystkim podstawowych, na wiejskich obszarach przygranicznych. W zakresie szkolnictwa średniego na obszarze programu znajduje się kilka szkół o ponadregionalnym znaczeniu, których tradycja, zaplecze materialne, wyposażenie techniczne oraz kadra zapewniają odpowiedniej jakości edukację, która ma charakter specjalistyczny lub jest realizowana tylko w małej liczbie szkół.

Pod względem kształcenia na poziomie średnim na kierunkach odpowiadających potrzebom rynku pracy, należy kłaść większy nacisk na kierunki techniczne i to zarówno w szkołach średnich z maturą, jak i zawodowych. Chociaż absolwenci tych kierunków są obecnie najbardziej poszukiwani na rynku pracy, wielkim problemem pozostają kwalifikacje absolwentów technicznych szkół średnich i zawodowych, którzy często nie spełniają oczekiwań pracodawców. Na mniejsze możliwości absolwentów tych szkół na rynku pracy negatywnie wpływa też brak doświadczenia. Podobna struktura wykształcenia i sytuacja na rynku pracy w obu krajach stwarza podstawy do koordynacji rozwoju działań w celu zwiększenia kwalifikacji zawodowych siły roboczej, łącznie z przygotowaniem językowym absolwentów, co zwiększy ich szanse znalezienia pracy w Czechach i Polsce. Pod tym względem konieczne jest większe powiązanie między programami kształcenia w danym zawodzie a zainteresowaniem i potrzebami firm.

Sieć szkół podstawowych i średnich uzupełniają liczne publiczne i prywatne uczelnie wyższe, kształcące na wielu kierunkach. W czeskiej części obszaru programowego bogata oferta kierunków technicznych znajduje się przede wszystkim w Kraju Libereckim (Uniwersytet Techniczny w Libercu), częściowo Pardubickim (Uniwersytet Pardubice) i Morawsko-Śląskim (Wyższa Szkoła Górnicza – Uniwersytet Techniczny w Ostrawie). W pozostałych regionach po stronie czeskiej dominują raczej kierunki o charakterze humanistycznym. W polskiej części obszaru kierunki techniczne oferują: Politechnika Opolska w Opolu, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Bielsku-Białej, Wyższa Szkoła Inżynierii Dentystycznej i Nauk Humanistycznych im. prof. Meissnera w Ustroniu czy Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku- Białej.

Pod względem włączenia placówek edukacyjnych we wspólne projekty, współpraca transgraniczna nie jest obecnie zbyt intensywna. Szkoły podstawowe i średnie współpracują najczęściej w zakresie kultury i rekreacji, a minimalnie w zakresie edukacji.

Wspólne projekty realizują przede wszystkim uczelnie wyższe. Projekty te mają przeważnie charakter nieinwestycyjny. Najbardziej rozwinięta forma współpracy w zakresie edukacji na obszarze wsparcia jest na terenie Euroregionu Nysa, gdzie istnieje system trójstronnej współpracy między instytucjami czeskimi, polskimi i niemieckimi. Wspólną placówką edukacyjną jest Międzynarodowy Instytut Szkół Wyższych w Zittau, który koordynuje sieć

trzech współpracujących uniwersytetów w Libercu, Jeleniej Górze i Gorlicach. Edukacja na uczelniach wyższych w Euroregionie Nysa opiera się na koncepcji wzajemnej współpracy, którą ograniczają małe możliwości składania i realizacji projektów trójstronnych. Pod tym względem istnieje znaczący potencjał dla rozwoju współpracy instytucji edukacyjnych.

Analiza SWOT dla tego rozdziału znajduje się w poprzednim rozdziale.

5. Środowisko naturalne

Większość terenów przylegających do granicy państwa to cenne przyrodniczo systemy górskie, które są objęte ochroną w ramach wielkopowierzchniowych obszarów chronionych. Najcenniejsze pod względem ekologicznym lokalizacje są po obu stronach granicy przedmiotem ochrony w ramach parków narodowych (Krkonošský národní park, Karkonoski Park Narodowy, Park Narodowy Gór Stołowych), które rozciągają się po obu stronach granicy i mają tym samym wymiar transgraniczny. Pod względem ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju regionu i wykorzystania ich potencjału rozwoju turystyki z poszanowaniem środowiska naturalnego, szczególne znaczenie mają inne typy obszarów chronionych o znaczeniu międzynarodowym, z których na obszarze programu występuje kilka. Najbardziej znaczące są Rezerwaty Biosfery UNESCO Karkonoskiego Parku Narodowego po obu stronach granicy, Geopark Czeski Raj, a także mokradła o znaczeniu międzynarodowym uznane za rezerwaty biosfery na podstawie umów międzynarodowych.

Sieć parków narodowych uzupełniają parki krajobrazowe, znaczące elementy krajobrazu, zespoły przyrodnicze i krajobrazowe i inne. Cenne przyrodniczo lokalizacje są ponadto chronione w ramach tzw. małopowierzchniowych obszarów chronionych, których duże skupienie można znaleźć ponownie w przygranicznym paśmie górskim.

Na obszarze programu liczne są także obszary systemu Natura 2000, które na swoim terytorium według jednolitych zasad tworzą wszystkie państwa UE w celu zapewnienia ochrony najcenniejszych gatunków zwierząt, roślin i typów stanowisk przyrodniczych.

Wysoki udział obszarów chronionych w obszarze programu jest wyrazem różnorodności i zachowania w dobrym stanie przyrody i krajobrazu obszaru wsparcia, zwłaszcza w przygranicznych rejonach górskich. Głównie z tego powodu jednym z zadań w zakresie współpracy w dziedzinie ochrony przyrody powinna być koordynacja wyznaczania obszarów chronionych o adekwatnym poziomie ochrony, a także zarządzania nimi po obu stronach wspólnej granicy. Przykładem jest potencjał w zakresie rozwijającej się współpracy między czeską i polską częścią Karkonoskiego Parku Narodowego. Jednym z perspektywicznych tematów współpracy transgranicznej jest zwiększenie koordynacji zarządzania tymi obszarami i ich możliwe połączenie na potrzeby zwiększenia ich atrakcyjności turystycznej (w tym działania w zakresie marketingu). Podobna przestrzeń dla koordynacji i realizacji wspólnych rozwiązań istnieje także w przypadku innych zagadnień ochrony przyrody (ochrona bioróżnorodności itp.).

Znaczną część obszaru programu zajmują lasy, które pełnią istotną dla obszaru wsparcia funkcję, stanowiąc nie tylko zaplecze produkcyjne dla przemysłu, lecz również źródło są

źródłem surowców odnawialnych, zatrzymują i akumulują wodę i są ważnym biotopem. Średnie zalesienie w polskich województwach wspieranego obszaru wynosi ponad 31% i w porównaniu z rokiem 2012 wzrosło o ponad 1 punkt procentowy. Tendencja ta jest widoczna w całej polskiej części obszaru programu, głównie w województwie dolnośląskim. Procentowo najwięcej lasów występuje w podregionach województwa śląskiego. W podregionie bielskim lasy stanowią 41,4%, a w rybnickim 22,1% całkowitej powierzchni. W województwie opolskim 19,7% zalesienia wykazuje podregion nyski i 32,2% podregion opolski. W przypadku województwa dolnośląskiego największe tereny leśne znajdują się w podregionie jeleniogórskim (40,0%), a w podregionie wałbrzyskim zalesienie wynosi 30,3%. Najwięcej obszarów zalesionych w krajach czeskich jest w Kraju Libereckim (44,5%), następnie w Kraju Morawsko-Śląskim (35%), Ołomunieckim (34,4%), Hradeckim (31%) i Pardubickim (29,7%). Najwięcej lasów w ogóle jest w regionie Jesenicko, czyli prawie 60%.

Analiza SWOT rozdziału Środowisko naturalne:

Silne strony:

-wysoka koncentracja obszarów i lokalizacji cennych pod względem ekologicznym oraz wysoki poziom ochrony.

Słabe strony:

-zanieczyszczenie cieków wodnych we wschodniej, mocno uprzemysłowionej części obszaru,

-wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza we wschodniej części regionu,

-wyraźnie ponadprzeciętna produkcja odpadów przemysłowych w Kraju Morawsko-Śląskim i podregionie rybnickim,

-wysoka koncentracja dawnych obciążeń ekologicznych na obszarze programowania (przede wszystkim w Kraju Morawsko-Śląskim, podregionie rybnickim i w większych ośrodkach miejskich) oraz koncentracja brownfields.

Szanse:

-zmniejszenie produkcji odpadów przemysłowych jako następstwo transformacji gospodarki, rozwoju technologii i innych czynników,

-zwiększenie wtórnego wykorzystania odpadów komunalnych,

-trend zwiększania udziału stabilnych obszarów na terytorium (zwłaszcza zastępowania ziemi ornej obszarami leśnymi),

-poprawiający się stan czystości cieków wodnych i w następstwie wprowadzenie Acquis,

-pogłębianie wspólnego podejścia do ochrony środowiska naturalnego.

Zagrożenia:

-zwiększenie produkcji odpadów komunalnych w następstwie długotrwałego trendu podnoszenia poziomu życia w regionie,

- zwiększające się zajmowanie terenów pod budowę osiedli i powiązanej infrastruktury, w tym transportowej,
- powtarzające się występowanie sytuacji powodziowych z wpływem transgranicznym.

6. Transport, infrastruktura drogowa

Pod względem możliwości obsługi mieszkańców przez transport publiczny obszar programu jest bardzo nierównomiernie pokryty drogową infrastrukturą transportową. Podczas gdy gęstość sieci dróg regionalnych, lokalnych i państwowych (w RCz dróg I kategorii) odpowiada potrzebom obszaru, w przypadku nadrzędnej infrastruktury transportowej sytuacja jest odwrotna. Najważniejsze istniejące osie transportowe, które przechodzą przez część obszaru programu, to autostrada A4, prowadząca w kierunku zachód-wschód w północnej (polskiej) części i połączenie północ-południe, jakie po polskiej stronie tworzy autostrada A1, z którą po stronie czeskiej łączy się autostrada D1. Autostrada A1/D1 łączy Aglomerację Katowicką i Aglomerację Ostrawską i stanowi w ten sposób jedyne połączenie autostradowe między Republiką Czeską a Rzeczpospolitą Polską. W południowej części regionu Ostravsko ważną osią transportową jest droga E462, której znaczenie po uruchomieniu D1 spadnie.

Pod względem połączenia transgranicznego brakuje połączenia drogą przyspieszonego ruchu w zachodniej części, które rozwiązywałoby problem intensywnego ruchu drogowego między Pragą i Wrocławiem. Taka droga jest planowana w ramach sieci TEN-T jako przedłużenie autostrady D11 z Hradca Králove przez Trutnov i polską Lubawkę, a dalej w kierunku Legnicy, przed którą połączyłaby się z autostradą A4. Kolejny problem stanowi słabe połączenie rejonów peryferyjnych (głównie wiejskich) obszaru z ważniejszymi ośrodkami, a także nierównomierność rozłożenia infrastruktury transportowej pod względem położenia geograficznego (zachód - wschód). Połączenie ośrodków regionalnych poprzez nadrzędną infrastrukturę transportową jest wystarczające zwłaszcza w polskiej części obszaru, gdzie to połączenie stanowi autostrada A4. Po stronie czeskiej natomiast połączenie ośrodków regionalnych jest dobre tylko w kierunku Pragi, a wyraźnie brakuje przede wszystkim osi transportowej prowadzącej w kierunku zachód-wschód, łączącej stolice krajów na obszarze programu.

Gęstość sieci dróg krajowych/dróg I kategorii, odpowiada potrzebom obszaru. Problem stanowi niedostateczna przepustowość niektórych ciągów transportowych spowodowana brakiem sieci nadrzędnej infrastruktury transportowej, która nie została dobudowana. Chodzi np. o drogę międzynarodową E67, która stanowi obecnie główną oś transportową między Pragą i Wrocławiem czy o drogę międzynarodową E65 czy drogę I/35 włączoną do sieci TEN-T, która na południe od Liberca łączy się z R35 i prowadzi dalej przez Liberec w kierunku północnozachodnim do przejścia Hrádek nad Nisou/Porajów.

Gęstość sieci dróg regionalnych i lokalnych (w RCz drogi II i III kategorii, a w RP powiatowe i gminne) jest pod względem możliwości obsłużenia mieszkańców przez transport publiczny wystarczająca. Z powodu gęstości tej sieci problematyczne jest zwłaszcza utrzymanie tworzących ją dróg. Znaczna część tych dróg, także tych o znaczeniu transgranicznym,

zapewniających połączenie między częściami wspólnego pogranicza i dostępność regionów peryferyjnych, nie jest w dobrym stanie technicznym.

Przez obszar programu przechodzi też kilka ważnych linii kolejowych. Z ogólnoeuropejskiego punktu widzenia ważne są przede wszystkim trasy, które są częścią IV multimodalnego korytarza TEN-T (Drażdżany – Bukareszt/Sofia) i gałęzi VI B korytarza multimodalnego TEN-T (Gdańsk – Wiedeń). Dzięki połączeniu tych dwóch korytarzy między miastami Česká Třebová i Přerov na obszarze programu powstaje bardzo ważne połączenie między Pragą i Ostrawą.

Na czesko-polskiej granicy istnieje obecnie łącznie 66 drogowych i 11 kolejowych przejść granicznych. Prawie połowa przejść (łącznie 34) koncentruje się we wschodniej, gęsto zaludnionej części, najmniej jest w rejonach górskich w zachodniej części obszaru programu. Pod względem drogowych przejść granicznych główny problem stanowi ich ograniczenie w zakresie maksymalnego możliwego obciążenia. Niska przepustowość granicy dla transportu ciężarowego stanowi ograniczenie dla bardziej intensywnych kontaktów gospodarczych. Ze względu na rosnące zainteresowanie przedsiębiorców rozszerzaniem swojej działalności i poszukiwaniem partnerów handlowych za granicą, ograniczenia transportowe stanowią znaczącą przeszkodę, która w efekcie zwiększa koszty transportu materiałów i towarów w związku z koniecznością objeżdżania miejsc nieprzejezdnych dla transportu ciężarowego itd.

Analiza SWOT części Transport – infrastruktura drogowa:

Silne strony:

-korzystne położenie tranzytowe w ramach Europy i znaczące europejskie korytarze transportowe przechodzące przez obszar programu.

Słabe strony:

-trend odejścia od wykorzystywania publicznego transportu osobowego na rzecz transportu indywidualnego, głównie w przypadku autobusowego transportu publicznego i wynikające z tego obciążenie obszaru (wpływ na środowisko naturalne, wykorzystanie obszaru itp.),

-spadek wydatków z budżetów publicznych na infrastrukturę transportową i transport publiczny.

Szanse:

-zwiększanie mobilności regionalnej poprzez przyłączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych do infrastruktury sieci TEN-T.

Zagrożenia:

-obszar dysponuje gęstą regionalną i lokalną siecią drogową, jednak jej stan techniczny jest bardzo zły. Obecnie nie jest dobudowywana główna sieć drogową, co powoduje, że regiony przygraniczne nie są dostatecznie połączone z centralną częścią obszaru programu,

-na obszarze programu bardzo niska jest także liczba przejść granicznych, które

umożliwiałyby przejazd transportu ciężarowego o masie powyżej 3,5 t.

7. Współpraca podmiotów transgranicznych

Współpraca transgraniczna podmiotów na czesko-polskim pograniczu ma bardzo dobre podstawy ze względu na wspólne problemy socjoekonomiczne regionów po obu stronach granicy. Współpraca gospodarcza i usuwanie barier stojących na przeszkodzie powiązania regionów ma potencjał, by stać się jądrem rozwoju, zwłaszcza regionów słabych gospodarczo. Środkiem do osiągnięcia tego celu może być udostępnienie tych obszarów, nie tylko dla inwestorów, przedsiębiorców, ale też dla odwiedzających, zarówno z Czech, jak i z Polski. Mimo to wciąż istnieje wiele ograniczeń rzeczywistego połączenia przestrzeni gospodarczej, zarówno w dziedzinie legislacyjnej, instytucjonalnej, socjalnej, jak i infrastrukturalnej.

W wymiarze lokalnym, znaczącym ograniczeniem dalszego rozwoju współpracy gospodarczej są na przykład niewystarczająca kooperacja w zakresie produkcji i lokalizacji przedsiębiorstw po drugiej stronie granicy oraz niedostateczna przepustowość granicy, głównie dla samochodów ciężarowych na niektórych przejściach granicznych, przede wszystkim w pobliżu stref przemysłowych i centrów technologicznych. Potrzeba zwiększenia liczby pojazdów przekraczających granice i niewystarczająca podstawowa infrastruktura dla przedsiębiorczości jest postrzegana przez podmioty gospodarcze jako znacząca przeszkoda w dalszym pogłębianiu współpracy polsko-czeskiej. Idzie to często w parze z niechęcią mieszkańców w bezpośredniej bliskości granicy wobec budowy infrastruktury w celu pogłębiania współpracy gospodarczej. Pogodzenie interesów przedsiębiorców i mieszkańców jest jednym z wyzwań dla obszarów transgranicznych.

Po obu stronach wspólnej granicy istnieje sieć podmiotów doradczych, wspomagających przedsiębiorców przy wchodzeniu na rynek pracy drugiego kraju, przy zawieraniu przez nich umów dostawczo-odbiorczych lub nawiązywaniu innych form kooperacji z partnerem zagranicznym. Po stronie czeskiej usługi takie świadczy głównie Izba Gospodarcza RCz, Polsko-Czeska Izba Gospodarcza, organizacje pozarządowe i przedstawicielstwo rady handlowego przy ambasadzie, po stronie polskiej regionalne izby gospodarcze i handlowe (np. Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego, Sudecka Izba Przemysłu i Handlu), organizacje pozarządowe ukierunkowane na promocję wzajemnych kontaktów gospodarczych, a także przedstawicielstwo rady handlowego przy ambasadzie.

Oprócz opisanej współpracy instytucjonalnej podmiotów rozwoju gospodarczego istnieje wiele konkretnych przykładów zlokalizowanych w Czechach oddziałów i zakładów polskich firm z pogranicza i odwrotnie, zarówno jeśli chodzi o przedsiębiorstwa przemysłowe, jak i o firmy budowlane i inne. Kooperacja produkcyjna jest już powszechna w przemyśle motoryzacyjnym, który silnie rozwija się na pograniczu, a także w przemyśle spożywczym (łącznie z punktami sprzedaży produktów regionalnych po drugiej stronie granicy). W dziedzinie usług znacząca i powszechna jest współpraca przedsiębiorstw uzdrowiskowych z partnerami po drugiej stronie granicy.

7. 1. Kontakty transgraniczne i współpraca instytucji

Współpraca transgraniczna na czesko-polskiej granicy rozwija się od lat 90., ma najróżniejsze formy i odbywa się na kilku uhierarchizowanych poziomach: na poziomie krajowym w ramach czesko-polskiej komisji międzyrządowej, na poziomie regionalnym głównie w formie współpracy jednostek samorządu terytorialnego (krajów w Czechach i województw w Polsce) oraz na poziomie lokalnym, gdzie grono zaangażowanych podmiotów i zakres działań są bardzo szerokie. Współpraca odbywa się zarówno z udziałem współfinansowania z funduszy UE, jak i bez tego rodzaju wsparcia finansowego. Współpraca transgraniczna ma czasem charakter trójstronny, przykładem jest współpraca czesko-polsko-saksońska w ramach Euroregionu Nysa lub współpraca polsko-czesko-słowacka w ramach Euroregionu Beskidy, a także utworzone w 2013 roku Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej Tritia z o.o.

Od 1994 roku współpraca transgraniczna jest realizowana również z wykorzystaniem funduszy strukturalnych. Dofinansowywanie współpracy czesko-polskiej ze środków europejskich rozpoczęło się w ramach programu Phare CBC w 1999 roku, gdy doszło do rozszerzenia zakresu wsparcia także na współpracę między krajami kandydującymi do Unii Europejskiej. Początkowo wsparcie to było kierowane przede wszystkim do dużych projektów inwestycyjnych (z dofinansowaniem przekraczającym 2 mln EUR) oraz do Wspólnego Funduszu Małych Projektów. Kwoty, jakie przekazywano rocznie z budżetu UE, były rzędu kilku milionów EUR.

Po wejściu obu krajów do Unii Europejskiej w 2004 roku program Phare CBC 2000-2006 został przekształcony na program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA, który był realizowany w okresie 2004-2006 i dysponował środkami z EFRR w wysokości 34,5 mln EUR. W okresie programowania 2007-2013 do Inicjatywy Interreg IIIA nawiązał Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska (POWT RCz-RP), który był realizowany w ramach samodzielnego celu polityki spójności gospodarczej i społecznej Cel 3 – Europejska Współpraca Terytorialna, o łącznej wielkości 219,4 mln EUR ze środków EFRR.

Ważną rolę we współpracy transgranicznej na poziomie lokalnym odgrywają euroregiony. Na polsko-czeskiej granicy znajduje się ich łącznie 6: Nysa (trójstronny, leży także na terytorium Wolnego Kraju Saksonii), Glacensis, Pradziad, Silesia, Śląsk Cieszyński i Beskidy (trójstronny, obejmuje także część terytorium Słowacji). Najstarszy jest Euroregion Nysa, który powstał już w 1991 roku. Najmłodszy jest Euroregion Beskidy, założony w 2000 roku. Głównym celem istnienia euroregionów jest wsparcie rozwoju współpracy transgranicznej na danym obszarze oraz kontaktów i nawiązywania partnerstwa osób i instytucji.

Na obszarze programu na poziomie euroregionów oraz na poziomie krajów i województw zaczynają działać europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT). Jest to nowe

narzędzie, które umożliwia podmiotom publicznym z różnych państw utworzenie wspólnego podmiotu prawnego w celu rozstrzygania konkretnych spraw, mających wymiar transgraniczny lub ponadnarodowy. Ta nowa forma współpracy rozwija się zarówno na poziomie euroregionów, gdzie o założenie EUWT zabiega Euroregion Nysa, jak i na poziomie krajów i województw. Dnia 25.02.2013 r. zostało zarejestrowane Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej Tritia z o.o. (EUWT Tritia), skupiające Województwo Opolskie i Województwo Śląskie, Kraj Morawsko-Śląski i Kraj Żyliński, a zakładane jest kolejne EUWT, skupiające Województwa Dolnośląskie, Kraj Liberecki, Hradecki, Pardubicki i Ołomuniecki oraz euroregiony Nyska i Glacensis.

Kolejnym podmiotem odgrywającym ważną rolę w dziedzinie współpracy zagranicznej są jednostki samorządu terytorialnego. Ich współpraca odbywa się zarówno na poziomie krajów/województw, jak i na poziomie poszczególnych gmin, a w Polsce również powiatów. Współpraca przyjmuje najróżniejsze formy, od planowania strategicznego (zwłaszcza na poziomie krajów i województw) aż po realizację konkretnych działań czy projektów w najróżniejszych dziedzinach tematycznych, które należą do kompetencji jednostek terytorialnego i wymagają wspólnych rozwiązań lub wzajemnej koordynacji procedur. Najczęściej realizowane są projekty ukierunkowane na rozwój dostępności transportowej i turystyki, zapobieganie zagrożeniom i ochronę środowiska naturalnego. Nie brakuje jednak także projektów ukierunkowanych na wsparcie edukacji i wsparcie przedsiębiorczości.

7. 2. Współpraca innych podmiotów

Oprócz współpracy wyżej wymienionych instytucji na czesko-polskim pograniczu ma miejsce także współpraca innych podmiotów, która jest ważna zarówno dla rozwoju wzajemnych kontaktów między mieszkańcami pogranicza, jak i dla rozwoju wzajemnych kontaktów gospodarczych.

Znaczącą grupę stanowi sektor organizacji pozarządowych, który rozwija współpracę w zakresie edukacji, wsparcia rozwoju turystyki oraz działań społecznych, kulturalnych i rekreacji. W zakresie wsparcia rozwoju współpracy gospodarczej aktywne są z kolei izby gospodarcze.

Oprócz wyżej wymienionych podmiotów na pograniczu polsko-czeskim współpracują także inne, które – chociaż nie mają znaczącego udziału w realizowanych projektach – stanowią dla pogranicza ważne elementy współpracy. Chodzi na przykład o współpracę parków narodowych w rejonie Karkonoszy, która jest ukierunkowana nie tylko na ochronę środowiska, ale także na zwiększenie atrakcyjności obszaru dla zwiedzających, co jednocześnie pomaga poprawić warunki życia mieszkańców. Przykładem jest też współpraca Telewizji Polskiej i Telewizji Czeskiej oraz współpraca instytucji badawczych.

7. 3. Współpraca w ramach zintegrowanego systemu ratownictwa

Pod względem zarządzania sytuacjami kryzysowymi na obszarze programu wciąż konieczne jest wsparcie współpracy wszystkich jednostek wchodzących w skład zintegrowanego systemu ratownictwa. Działania w zakresie prewencji i zarządzania sytuacjami zagrożenia oraz usuwania ich następstw, należy rozważać w szerszym kontekście, ponieważ część obszaru programu jest narażona na różne rodzaje ryzyk naturalnych, zwłaszcza powodzi, które ze względu na geograficzny rozkład dorzeczy cieków wodnych mają charakter transgraniczny. Zwiększone przepływy oddziałujące na sytuację powodziową po czeskiej, polskiej i niemieckiej stronie występują najczęściej w dorzeczu Odry na wschodzie i na Cyplu Frydlańckim na zachodzie wyznaczonego obszaru. Południowy kierunek fali powodziowej i jej przejście z polskiego na czeski obszar programu jest ograniczony do kilku rejonów południowej Polski należących do dorzecza Łaby lub Dunaju. Po 2006 roku odnotowano kilka poważnych sytuacji powodziowych przekraczających 3. stopień zagrożenia powodziowego, z których największe wystąpiły w 2010 roku w regonie Frýdlantsko i w 2009 roku w regionach Novojičínsko i Jesenicko. Oprócz sytuacji powodziowych część obszaru programowego, głównie w rejonie Beskidów, jest narażona na ryzyko obsunięć ziemi i innych procesów geologicznych

Ważną dla obszaru wsparcia rolę odgrywa współpraca jednostek straży pożarnej, która przebiega wzdłuż całej czesko-polskiej granicy. Dotyczy to zarówno zawodowych strażaków, jak i jednostek ochotniczej straży pożarnej. Ramowe warunki współpracy tworzy Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską o współpracy i pomocy wzajemnej w wypadku katastrof, klęsk żywiołowych i innych nadzwyczajnych wydarzeń, która została podpisana 8 czerwca 2000 r. w Warszawie. Umożliwia ona realizowanie wspólnych interwencji. Umowa jest rozszerzana za pomocą porozumień konkretyzujących na poziomie poszczególnych krajów i sąsiednich województw.

Na podstawie Umowy między Republiką Czeską a Rzeczpospolitą Polską o współpracy w zwalczaniu przestępczości, ochronie porządku publicznego oraz o współpracy na terenach przygranicznych, nr 62/2007 Sb., realizowana jest transgraniczna współpraca policji RCz i RP. Współpraca odbywa się głównie w formie wspólnych ćwiczeń i narad, skoordynowanego zaplanowanego wykonywania działań (wspólne patrole policyjne) i współpracy ad hoc.

Współpraca transgraniczna jednostek ratownictwa medycznego jest regulowana taką samą umową, jak współpraca jednostek ratunkowych straży pożarnej. Umowa ta reguluje ogólnie współpracę w wypadku katastrof i zdarzeń nadzwyczajnych, nie reguluje jednak codziennej, bieżącej współpracy transgranicznej jednostek ratownictwa medycznego. Aby umożliwić realizację interwencji na terytorium drugiego państwa, konieczne jest spisanie umowy międzyrządowej, regulującej konkretne zasady współpracy transgranicznej. Bez tych kolejnych porozumień interwencja jednostek ratownictwa medycznego na terytorium obcego państwa nie jest możliwa. Współpraca odbywa się zatem obecnie głównie w formie wspólnych ćwiczeń pracowników jednostek ratownictwa, organizowania wspólnych

konferencji i poszukiwania sposobu usunięcia barier legislacyjnych, uniemożliwiających pełne rozwinięcie współpracy transgranicznej.

Analiza SWOT rozdziału Współpraca podmiotów transgranicznych

Silne strony:

- szeroki zakres współpracy transgranicznej pod względem tematycznym i instytucjonalnym oraz jej długa tradycja,
- euroregiony funkcjonujące na całej długości granicy
- rozwijająca się współpraca jednostek zintegrowanego systemu ratownictwa.

Słabe strony:

- brak

Szanse:

- pogłębianie integracji lokalnych społeczności na obszarach przygranicznych,
- współpraca trójstronna w ramach zachodniej (z Saksonią) i wschodniej (ze Słowacją) części pogranicza.

Zagrożenia:

- niedopracowane warunki ramowe określające współpracę niektórych elementów zintegrowanego systemu ratunkowego i zarządzania kryzysowego (głównie służby ratunkowe),
- różnice w organizacji, funkcjonowaniu i finansowaniu administracji publicznej na poziomie regionalnym w RCz i w RP.

8. Wkład programu w realizację unijnej Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz w osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

Ramy prawne dla okresu programowania 2014-2020 definiują 11 celów tematycznych, które wiążą się z priorytetami Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1299/2013 z dnia 17.12.2013 w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” stanowi, że co najmniej 80% przydziału z EFRR dla każdego programu transgranicznego skupia się na najwyżej czterech celach tematycznych określonych w art. 9 pierwszym podustępie rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. Ze względu na zasadę koncentracji tematycznej i ze względu na najbardziej palące problemy zidentyfikowane na obszarze programu, zostały wybrane podane niżej cele tematyczne, które umożliwiają najlepsze wykorzystanie efektów synergii między poszczególnymi priorytetami inwestycyjnymi i w ramach współpracy transgranicznej umożliwią najlepszą reakcję na potrzeby obszaru pogranicza (podane po każdym celu tematycznym):

- Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem (CT 5),
- Wspieranie zatrudnienia i wsparcie mobilności pracowników (CT 8),
- Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie (CT 10),
- Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej (CT 11)

Wybrane cele tematyczne są odzwierciedlone poprzez do 4 osie priorytetowe, które odzwierciedlają potrzeby i wyzwania zidentyfikowane w analizie sytuacyjnej obszaru programu. Każdy z wybranych celów tematycznych odpowiada na odpowiednie ustalenia analizy, która zidentyfikowała wyzwania i potrzeby regionu.

8.1 Oś priorytetowa 1: Wspólne zarządzanie ryzykiem

Oś priorytetowa 1: Wspólne zarządzaniem ryzykiem odpowiada celowi tematycznemu: Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem (CT 5) i uwzględnia charakter transgraniczny wielu ryzyk ekologicznych i technicznych, które zagrażają obszarowi programu.

Za pomocą realizacji projektów w tej osi priorytetowej zostanie uzyskana transgraniczna zdolność działania, czyli zdolność reagowania w odpowiednim czasie, efektywnie i w skoordynowany sposób na istniejące ryzyka i zagrożenia o charakterze ekologicznym i technicznym. Wybrana strategia jest dzięki temu zgodna z treścią Wspólnych ram strategicznych, które w kontekście zasad horyzontalnych podkreślają konieczność dostosowania do zmiany klimatu i potrzebę elastycznego reagowania na efekty zmian klimatycznych i katastrof naturalnych. Program poprzez wybraną strategię przyczynia się jednocześnie do drugiego priorytetu Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu: Zrównoważony wzrost: wspieranie bardziej konkurencyjnej i ekologicznej gospodarki, efektywniej korzystającej z zasobów. Częścią tego priorytetu jest także możliwość zapobiegania katastrofom i reagowania na nie.

Do zrealizowania priorytetu „Zrównoważonego rozwoju” program będzie się przyczyniać także poprzez zmniejszenie wpływu szkód wynikających ze zmian klimatu na środowisko na obszarze programu. Zmniejszenie to zostanie uzyskanie dzięki zwiększeniu możliwości wspólnego obszaru do radzenia sobie z ryzykami i ich następstwami.

Pierwsza oś priorytetowa programu odpowiada także potrzebom określonym w Stanowisku jednostek Komisji w sprawie rozwoju w zakresie Umowy Partnerstwa oraz programów na okres 2014-2020 dla Republiki Czeskiej. Jednym z działań, które zgodnie z wspomnianym dokumentem ma być wspierane w regionach graniczących z Rzeczpospolitą Polską, jest zarządzanie zagrożeniem powodziowym.

Poprzez interwencje ukierunkowane na Zwiększenie transgranicznej zdolności do działania w stosunku do istniejących ryzyk i zagrożeń o charakterze ekologicznym i technicznym, program odpowiada także na specyficzne potrzeby regionów transgranicznych, tak jak

definiuje je Umowa Partnerstwa na okres programowania 2014-2020 dla Republiki Czeskiej. Chodzi zwłaszcza o konieczność ściślejszej współpracy zarządzania kryzysowego i jednostek zintegrowanego systemu ratownictwa po obu stronach granicy, z uwzględnieniem transgranicznej dymensji niektórych ekstremalnych zjawisk meteorologicznych.

8.2 Oś priorytetowa 2: Zatrudnienie

Wybór celu tematycznego: Wspieranie zatrudnienia i wsparcie mobilności pracowników (CT 8) w ramach osi priorytetowej 2 wiąże się z wysoką stopą zarejestrowanego bezrobocia, z którym to problemem boryka się przeważająca część obszaru programu z jednej strony oraz z niewykorzystanym potencjałem, który obszar stanowi bogactwo przyrodnicze i kulturalne tego regionu, z drugiej strony.

Efektom interwencji programu, którą będzie stanowił kompleks działań ukierunkowanych zarówno na rozwój zasobów przyrodniczych i kulturowych, jak i na ich udostępnienie i promocję, będzie zwiększenie atrakcyjności promowanego obszaru dla odwiedzających, co przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy w turystyce i powiązanych branżach.

Oś priorytetowa 2 przyczynia się w ten sposób do trzeciego priorytetu „Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”: Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, odznaczającej się spójnością społeczną i terytorialną.

Za pomocą tworzenia warunków do zatrudnienia, program przyczynia się w ramach osi priorytetowej 2 do realizacji założenia, że „75% ludności w wieku od 20 do 64 lat powinno mieć zatrudnienie” – czyli do jednego z celów Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Oś priorytetowa 2 poprzez działania ukierunkowane na transgraniczne udostępnienie zasobów przyrodniczych i kulturalnych przyczynia się także częściowo do rozwiązania problemów wymienionych w Stanowiskach jednostek Komisji w sprawie rozwoju w zakresie Umowy Partnerstwa i programów na okres 2014-2020, którymi są braki w infrastrukturze transportowej.

Wsparcie działań w ramach osi priorytetowej 2 tworzy ponadto warunki dla inicjatywy „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” ze Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju, przyczyniając się pośrednio w ten sposób do jej realizacji. Chodzi o pośredni wkład w zwiększenie konkurencyjności turystyki za pomocą odnowy zasobów kulturalnych i przyrodniczych oraz zwiększenia ich dostępności. Przewidujemy, że inwestycje te przyczynią się następnie do wzrostu zatrudnienia w branży turystycznej, co będzie sygnałem zwiększenia jej konkurencyjności.

8.3 Oś priorytetowa 3: Edukacja i kwalifikacje

Oś priorytetowa 3 Edukacja i kwalifikacje (dotycząca celu tematycznego 10 – Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie) wiąże się przede wszystkim z problemem wysokiej stopy bezrobocia wśród ludzi młodych w wieku do 24 lat na obszarze

programu oraz z gorszym poziomem wykształcenia ludności (w porównaniu ze statystykami ogólnokrajowymi). Oczekiwanym efektem będzie poprawa umiejętności osób wchodzących na rynek pracy na obszarze wsparcia w zakresie znalezienia po obu stronach granicy pracy odpowiadającej ich kwalifikacjom.

Działania wspierane w ramach osi priorytetowej 3, poprzez podniesienie jakości edukacji ukierunkowanej na skuteczniejsze znalezienie pracy na obszarze wsparcia, przyczyniają się do realizacji priorytetu Wzrost inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach ze Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Priorytet ten na płaszczyźnie ogólnej podkreśla potrzebę podniesienia jakości edukacji w UE.

W ramach niektórych wspieranych działań – przygotowanie i realizacja wspólnej edukacji, współpraca między instytucjami edukacyjnymi i instytucjami na rynku pracy – program przyczynia się do zrealizowania głównego celu fundamentalnej inicjatywy „Mobilna młodzież”, mianowicie zwiększenia ogólnej jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji i przygotowania zawodowego w UE.

W ramach osi priorytetowej 3 będą wspierane działania ukierunkowane na poprawę pozycji osób wchodzących na rynek pracy i zapobieganie bezrobociu tych osób. W ten sposób program, poprzez wsparcie działań ukierunkowanych na wspólną edukację, działań ukierunkowanych na współpracę między instytucjami edukacyjnymi i instytucjami na rynku pracy, realizuje priorytet Rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, odznaczającej się spójnością społeczną i terytorialną ze Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Zrealizowanie tego priorytetu będzie właśnie związane z inwestycjami służącymi zdobyciu umiejętności i zapewnieniu odpowiedniego poziomu zatrudnienia.

Działania wspierane w ramach osi priorytetowej 3 tworzą pośrednio warunki do realizacji fundamentalnej inicjatywy „Program na rzecz nowych umiejętności i miejsc pracy”. Poprzez wsparcie transgranicznych programów edukacyjnych program przyczyni się do realizacji celu tej inicjatywy dotyczącego ułatwienia i wsparcia mobilności pracowników w ramach UE. Poprzez wsparcie współpracy instytucji edukacyjnych z podmiotami na rynku pracy, program wesprze kolejny z celów wspomnianej inicjatywy: zapewnienie, aby w trakcie edukacji ogólnej, zawodowej, wyższej i edukacji dorosłych mogły zostać przyswojone i były uznawane umiejętności wymagane do podjęcia dalszej edukacji i znalezienia pracy.

Można w sposób uzasadniony przewidywać, że dzięki zwiększeniu kompetencji osób na potrzeby transgranicznego rynku pracy, działania realizowane w ramach osi priorytetowej 3 przyczynią się do realizacji następujących celów Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju:

- 75% ludności w wieku od 20 do 64 lat powinno być zatrudnionych (zwłaszcza za pośrednictwem wsparcia współpracy między instytucjami edukacyjnymi i instytucjami na rynku pracy).

8.4 Oś priorytetowa 4: Współpraca instytucji i społeczności

Oś priorytetowa 4 Współpraca instytucji i społeczności (dotycząca celu tematycznego 11 – Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i efektywności administracji publicznej) za pośrednictwem zwiększenia intensywności współpracy instytucji jest ukierunkowana na realizację projektów pożytku publicznego i podniesienie jakości usług świadczonych w interesie publicznym. W ramach realizacji poszczególnych działań oczekuje się także poprawy poziomu współpracy i koegzystencji społeczności lokalnych we wspólnym regionie.

Dziedzina potencjału instytucjonalnego nie wiąże się bezpośrednio z mierzalnymi celami Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, jednak różne rodzaje powiązań można dostrzec przekrojowo wśród celów i fundamentalnych inicjatyw strategii. Efektywna i wydajna administracja publiczna jest bowiem podstawowym warunkiem osiągnięcia większości celów Strategii, ponieważ większość działań służących osiągnięciu określonych celów jest realizowana przez podmioty publicznoprawne, w znacznej większości przez administrację państwową i publiczną.

Wzmacnianie integracji na poziomie społeczności jest niezbędnym warunkiem skutecznego uzyskania efektów współpracy transgranicznej. Efekty te tylko z trudem można osiągnąć bez akceptacji ze strony społeczności lokalnych.

Ta oś priorytetowa reaguje również na płaszczyźnie ogólnej (współpraca instytucji i społeczności) na podaną niżej specyficzną potrzebę regionów transgranicznych, zdefiniowaną w Umowie Partnerstwa i programów na okres 2014-2020 dla Republiki Czeskiej: współpraca instytucji administracji publicznej (komunikacja, koordynacja i poszukiwanie wspólnych rozwiązań w celu zwiększenia efektywności administracji i zwiększenia atrakcyjności regionu dla jego mieszkańców i podmiotów gospodarczych).

1.1.2. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i odpowiadających im priorytetów inwestycyjnych, z uwzględnieniem wspólnych ram strategicznych, w oparciu o analizę potrzeb w całym obszarze objętym programem, oraz wyboru strategii mającej na celu zaspokojenie tych potrzeb, której zadaniem, w stosownych przypadkach, jest zajęcie się brakującymi ogniwami w infrastrukturze transgranicznej, z uwzględnieniem wyników ewaluacji ex ante.

Tabela 1: Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
<p>Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem</p>	<p>Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.</p>	<p>Transgraniczna potrzeba pokonywania zagrożeń wynika z uwarunkowań fizyczno-geograficznych i społeczno-ekonomicznych występujących na obszarze programowym. Skutki katastrof naturalnych i technicznych na znacznej części obszaru przekraczają wspólną granicę i mają swoje następstwa po obu stronach. Dlatego jest konieczne wspólne monitorowanie potencjalnych zagrożeń i transgraniczne współdzielenie informacji o nich oraz usuwanie ich następstw. Ze względu na charakterystykę obszaru podejmowanie działań ratowniczych jest na jego niemałej części bardziej efektywne z drugiej strony granicy (np. krótszy czas dojazdu).</p> <p>Z tego powodu niezbędna jest realizacja kompleksowych działań, których celem będzie transgraniczne połączenie systemów zarządzania ryzykiem, co pozwoli na szybkie i skoordynowane reagowanie na zagrożenia oraz zminimalizuje skutki dla mienia, zdrowia mieszkańców i środowiska. W celu osiągnięcia maksymalnej efektywności wspólnego pokonywania zagrożeń uwagę należy skupić na wszystkich elementach systemu – dostosowaniu warunków (prawnych, technicznych, proceduralnych) oraz stanie wyposażenia technicznego i kadrowego do podejmowania skoordynowanych działań ratowniczych.</p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
<p>Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników</p>	<p>Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcenie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój.</p>	<p>Obszar programu charakteryzuje się wysoką stopą bezrobocia, która jest najwyższa przede wszystkim w rejonach bezpośrednio przygranicznych. Przyczyny takiego stanu rzeczy tkwią w peryferyjnym położeniu w powiązaniu z uwarunkowaniami fizyczno-geograficznymi oraz w niezakończonych przekształceniach strukturalnych gospodarki regionu. Jednocześnie obszar ten jest bogaty w zasoby przyrodnicze i kulturowe stanowiące znaczny potencjał prorozwojowy. Nie jest on jednak w pełni wykorzystany, chociaż na terenach przygranicznych, zwłaszcza górskich i podgórszych, stanowi jedną z niewielu szans dla rozwoju gospodarczego oraz utrzymania i wzrostu zatrudnienia. Ponadto jego większe wykorzystanie może przyczynić się do pożądanej dywersyfikacji gospodarki. Celem interwencji polegających na rozwoju zasobów przyrodniczych i kulturowych, ich promocji i udostępnieniu dla potencjalnych zwiedzających, wraz z budową niezbędnej infrastruktury publicznej, jest zaktywizowanie tego potencjału, a co za tym idzie wsparcie wzrostu liczby turystów i rozwoju turystyki i związanej z nią usług, a tym samym wzrostu zatrudnienia na obszarze programowania.</p>
<p>Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie</p>	<p>Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez opracowanie i realizację wspólnych programów nauczania, przygotowania zawodowego i szkolenia.</p>	<p>Wspólnym problemem pogranicza jest wysokie bezrobocie wśród młodych ludzi wchodzących na rynek pracy, które wykazuje ponadto tendencję rosnącą. Jedną z przyczyn jest dysproporcja pomiędzy strukturą kierunków nauczania a potrzebami rynku oraz niewystarczające przygotowanie absolwentów szkół do praktycznego wykonywania zawodu, co skutkuje niewielką chęcią pracodawców do przyjmowania kandydatów nieposiadających doświadczenia. Transgraniczny rynek pracy stanowi równocześnie dla absolwentów potencjalnie szersze możliwości znalezienia zatrudnienia. Podstawą do tego są jednak odpowiednie kompetencje, w tym znajomość języka. W celu ich zdobycia</p>

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
		<p>należy zbliżyć systemy kształcenia w taki sposób, aby absolwenci zdobyli w trakcie nauki wiedzę możliwą do wykorzystania w obu częściach rynku pracy. Z tego powodu interwencje dotyczą wspierania wspólnych działań edukacyjnych placówek oświaty oraz ich współpracy z pracodawcami. Poprzez realizację działań systemowych należy jednocześnie pokonywać bariery administracyjne ograniczające znalezienie zatrudnienia na wspólnym rynku pracy (uznawanie kwalifikacji, analizy i opracowania studyjne).</p>
<p>Zwiększanie zdolności instytucjonalnej i skuteczności administracji publicznej</p>	<p>Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami</p>	<p>Oprócz usuwania barier fizycznych istniejących na wspólnym obszarze, nie mniej ważna jest także eliminacja utrzymujących się barier ograniczających współpracę i realizację wspólnych działań na poziomie społeczności i instytucji. Współpraca podmiotów administracji publicznej, jak również sektora non-profit stanowi duży potencjał dla osiągnięcia efektów skali, synergii i poprawy zarządzania obszarem i świadczenia usług publicznych. Osiągnięcie wymienionych pozytywnych efektów na poziomie administracji byłoby jednak trudne do zrealizowania bez wzajemnego zrozumienia i pozytywnego postrzegania współistnienia społeczności z obu stron granicy. Cel tematyczny realizuje działania kooperacyjne przyczyniające się do realizacji wspólnego podejścia i działania zarówno na poziomie instytucji, jak i społeczności, a tym samym do aktywizowania endogenicznego potencjału wspólnego obszaru.</p>

1.2 Uzasadnienie alokacji finansowej

Uzasadnienie alokacji finansowej (tj. wsparcia Unii) dla każdego celu tematycznego oraz, w stosownych przypadkach, priorytetu inwestycyjnego, zgodnie z wymogami koncentracji tematycznej, z uwzględnieniem oceny ewaluacji *ex ante*.

Alokacje finansowe przeznaczone na poszczególne cele tematyczne uwzględniają:

- Oszacowanie potencjału we współpracy z krajami/urzędami marszałkowskimi/ euroregionami z obszaru programowego,
- priorytety finansowania określone przez Komisję Europejską - Stanowiska jednostek Komisji do spraw rozwoju w zakresie Umowy Partnerstwa i programów w Republice Czeskiej i w Polsce na okres 2014-2020 (Stanowiska EK),
- doświadczenia z okresu programowania 2007-2013 uzasadnione wynikami dokumentu „Analiza Programu Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013 – wnioski z obecnego okresu programowania i punkt wyjścia do nowego okresu“.

Uzasadnienia podziału środków programowych pomiędzy poszczególne osie priorytetowe programu zostały podane poniżej:

1) Oś priorytetowa 1. Wspólne zarządzanie ryzykiem

Planowana alokacja środków z EFRR na tę oś priorytetową wynosi 12,21 mln EUR, co stanowi 5,4% budżetu programu. Szacowana wartość alokacji została określona na podstawie:

- szacowanego zakresu finansowego przygotowywanych projektów,
- wartości środków, które beneficjenci uzyskali w poprzednim okresie programowania na projekty z dziedziny zarządzania kryzysowego.

Alokacja finansowa na tę oś priorytetową odpowiada także znaczeniu, jakie celowi tematycznemu 5 (Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykami) przypisuje Stanowisko KE³ () w Republice Czeskiej i w Polsce na lata 2014-2020. Stanowisko w odniesieniu do Republiki Czeskiej w rozdziale poświęconym priorytetom europejskiej współpracy terytorialnej wyraźnie podkreśla znaczenie zarządzania zagrożeniem powodziowym w przypadku regionów graniczących z Polską. W odniesieniu do Polski w analogicznym rozdziale, KE wspomina o potrzebie współpracy w zakresie działań przeciwpowodziowych oraz mających na celu zwiększenie odporności na zmiany klimatu.

Doświadczenia z okresu 2007-2013, wskazują na bardzo wysokie możliwości absorpcyjne w dziedzinie zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie budowania i rozwoju zintegrowanych systemów ratownictwa.

2) Oś priorytetowa 2. Zatrudnienie

Planowana alokacja środków z EFRR na tę oś priorytetową wynosi 135,72 mln EUR, co stanowi 60% programu. W ramach tej puli, 27% przeznaczono na działania związane z poprawą dostępności

³ Dostępne na http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/program/index_en.cfm.

dziedzictwa kulturowego i naturalnego pogranicza poprzez inwestycje w infrastrukturę drogową, a 33% na wykorzystanie wewnętrznego potencjału obszaru wsparcia związanego z ww. dziedzictwem.

Poziom alokacji finansowej na oś priorytetową 2. odzwierciedla wysokie możliwości absorpcyjne operacji z dziedziny wykorzystania szczególnych zasobów kulturalnych i przyrodniczych pogranicza, zarówno w zakresie ich odnowy, jak i udostępniania. Duże i trwałe zainteresowanie operacjami tego typu potwierdzają działania wnioskodawców z okresu 2007-2013, kiedy to porównywalna ilość środków finansowych (115 mln EUR) została bez większych problemów wykorzystana.

Wysoka pula środków przeznaczona na tę oś priorytetową odpowiada zarówno kluczowej dla dalszego rozwoju regionu roli zatrudnienia, jak i przewidywanej dużej skali finansowej i/lub dużej liczbie operacji przewidzianych do realizacji w ramach osi priorytetowej 2. W *Stanowisku KE* wobec Republiki Czeskiej wśród priorytetów EWT wymieniono konieczność usunięcia braków w dziedzinie dostępności transportowej regionów przygranicznych. *Stanowisko KE* dla Polski mówi natomiast o potrzebie usunięcia najważniejszych niedoborów w transporcie, konieczności zwiększenia dostępności obszarów granicznych z uwzględnieniem usług publicznego transportu multimodalnego, oraz dążeniu do zniesienia wszelkich przeszkód dla mobilności pracowników.

3) Oś priorytetowa 3 Edukacja i kwalifikacje

Zakres operacji finansowanych w ramach tej osi priorytetowej wpisuje się w ogólne priorytety stawiane przez KE obu państwom. Planowana alokacja środków z EFRR na tę oś priorytetową to 10,18 miliona EUR, co stanowi 4,5% budżetu programu. Jej poziom, podobnie jak w przypadku pozostałych osi priorytetowych, uwzględnia potencjał obszaru wsparcia i odzwierciedla głównie nieinwestycyjny charakter przewidzianych do realizacji działań.

Zaplanowany ograniczony zakres inwestycji odpowiada również stosunkowo niskiemu poziomowi zainteresowania wnioskodawców tego typu operacjami w poprzednim okresie programowania. Wynikało ono po części z faktu, iż po stronie polskiej obszar wsparcia nie obejmuje najważniejszych ośrodków akademickich z województwa śląskiego i dolnośląskiego. Jednocześnie doświadczenia z okresu 2007-2013 wskazują na wysoką jakość zrealizowanych operacji z dziedziny edukacji i podnoszenia kwalifikacji i wskazują na istniejący potencjał wygenerowania podobnych projektów w perspektywie 2014-2020.

4) Oś priorytetowa 4 Współpraca instytucji i społeczności

Planowana alokacja środków z EFRR na tę oś priorytetową wynosi 54,51 miliona EUR, co stanowi 24,1% budżetu programu.. Wysoki poziom alokacji przeznaczonej na finansowanie operacji z tej osi priorytetowej odzwierciedla ich przekrojowy charakter i szeroki zakres osi, obejmujący różne dziedziny życia, m.in. bezpieczeństwo, ochronę i wykorzystanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury materialnej i niematerialnej oraz edukację, które będą wspierane, m.in. współpracę służb ratowniczych i porządkowych, inicjatywy na rzecz młodzieży, działania planistyczne w zakresie infrastruktury transportowej, planowanie przestrzenne oraz usługi publiczne o znaczeniu ogólnospołecznym.

W *Stanowisku KE* w odniesieniu do EWT w Polsce wskazuje się na potrzebę wymiany know-how i współpracy innowacyjnej regionów w obszarze przygranicznym.

Doświadczenia z okresu programowania 2007-2013 również wykazały wysokie możliwości absorpcyjne w tej dziedzinie, wynikające przede wszystkim z liczby propozycji projektowych.

Powiązania między poszczególnymi osiami priorytetowymi

Do optymalnej koncentracji środków w celu zwiększenia wpływu i efektywności polityki spójności przyczyni się wzajemne powiązanie celów realizowanych w ramach każdej z osi priorytetowych. Oś priorytetowa 1 odzwierciedla podstawową potrzebę pogranicza i jego mieszkańców, jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa. Działania wspierane w ramach osi priorytetowych nr 2 i 3 będą przyczyniać się do zwiększenia zatrudnienia w regionie pogranicza polsko-czeskiego poprzez odnowę i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz zwiększenie jego dostępności, a także poprzez dostosowanie kompetencji i umiejętności mieszkańców regionu do potrzeb transgranicznego rynku pracy.

Oś priorytetowa nr 4 ma charakter przekrojowy i uzupełniający wobec pozostałych osi, ponieważ dotyczy współpracy transgranicznej w szerokim spektrum dziedzin, także w tych, w których inwestycje są dofinansowywane w ramach osi priorytetowych 1 - 3.

2. SEKCJA 2. Opis osi priorytetowych

Tabela 2: Przegląd strategii inwestycyjnej programu EWT

Oś priorytetowa	Wsparcie z EFRR (w EUR)	Część (%) ogólnej kwoty wsparcia Unii dla programu EWT (w podziale na fundusze) ⁴		Cel tematyczny ⁵	Priorytety inwestycyjne ⁶	Cele szczegółowe odpowiadające priorytetom inwestycyjnym	Wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu	
		EFRR ⁷	EIS ⁸ (w stosownych przypadkach)					IPA ⁹ (w stosownych przypadkach)
Wspólne zarządzanie ryzykiem	12 215 956	85 %	X	X	Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na specyficzne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zapewnieniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	Podniesienie transgranicznej gotowości do podejmowania działań w obliczu sytuacji kryzysowych	Poziom transgranicznej gotowości do podejmowania działań w celu rozwiązywania sytuacji kryzysowych
Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia	135 732 844	85 %	X	X	Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcenie upadających	Poprawa warunków dla zatrudnienia poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczych i kulturowych zasobów regionu	Liczba udzielonych noclegów LUB Liczba turystów korzystających z noclegów

⁴ Sposób przedstawienia udziałów odpowiadających kwotom EIS i IPA zależy od wybranego wariantu zarządzania.

⁵ Tytuł celu tematycznego (nie dotyczy pomocy technicznej).

⁶ Tytuł priorytetu inwestycyjnego (nie dotyczy pomocy technicznej).

⁷ Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

⁸ Europejski Instrument Sąsiedztwa.

⁹ Instrument Pomocy Przedakcesyjnej.

regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój									
Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia	10 179 963	85 %	X	X	Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia	Poprawa sytuacji osób wchodzących na transgraniczny rynek prac	Zarejestrowani bezrobotni bez stażu pracy	
Współpraca instytucji i społeczności	54 519 359	85 %	X	X	Zwiększanie zdolności instytucjonalnej i skuteczności administracji publicznej	Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami	Zintensyfikowanie współpracy instytucji i społeczności w regionie przygranicznym	Poziom współpracy instytucji na pograniczu polsko-czeskim Poziom postrzegania współegzystencji i współpracy społeczności lokalnych w regionie przygranicznym	
Pomoc techniczna	13 573 284	85 %	X	X	X	X			X

2. SEKCJA 2. Osie priorytetowe

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) i c) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

2.A Opis osi priorytetowych innych niż pomoc techniczna

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

2.A.1a OŚ PRIORYTETOWA 1: Wspólne zarządzanie ryzykiem

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej OP 1

Nazwa osi Wspólne zarządzanie ryzykiem
priorytetowej

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

2.A.2a Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny

2.A.3d Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz

EFRR

Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne) Publiczne/ogółem

2.A.4d PRIORYTET INWESTYCYJNY 1.1. wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami

2.A.5a Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt i) i ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Nr identyfikacyjny

1.1. wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami

Cel szczegółowy *Podniesienie transgranicznej gotowości do podejmowania działań podczas rozwiązywania sytuacji kryzysowych*

Transgraniczna zdolność do podejmowania działań, czyli zdolność do szybkiego, skutecznego i skoordynowanego reagowania na istniejące ryzyka i zagrożenia, naturalne oraz wywołane działalnością człowieka, wymaga spełnienia trzech powiązanych z sobą warunków:

- 1. Połączenie systemów zarządzania ryzykiem w taki sposób, aby systemy te były w stanie się komunikować oraz gromadzić, współdzielić i wykorzystywać informacje w dziedzinie zarządzania kryzysowego po obu stronach granicy**

Celem interwencji jest osiągnięcie połączenia systemów zarządzania ryzykiem, stanowiących funkcjonalny zespół wyposażenia technicznego i komunikacyjnego oraz mechanizmów i zasad jego funkcjonowania.

Istnienie takiego połączenia zapewni wystarczającą ilość informacji (np. systemy monitorowania zagrożeń) oraz stworzy warunki do szybkiego i skutecznego działania przez granicę oraz większy stopień przygotowania do usuwania szkód.

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii

- 2. Odpowiednie wyposażenie techniczne jednostek, które będą podejmować działania transgraniczne**

Fizyczno-geograficzne i społeczno-ekonomiczne uwarunkowania obszaru programowego (wpływające np. na czas dojazdu jednostek ratowniczych na pograniczu) powodują potrzebę wspólnego reagowania na sytuacje kryzysowe. Z tego powodu, interwencja ukierunkowana jest na niezbędne doposażenie jednostek, które aktywnie uczestniczą w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych po obu stronach granicy w celu zmniejszenia szkód na zdrowiu i mieniu mieszkańców wspólnego pogranicza.

- 3. Wystarczające kompetencje personelu jednostek podejmujących działania ratownicze oraz zdolność efektywnego uczestniczenia we wspólnym reagowaniu na zaistniałe ryzyka**

Celem PI jest umożliwienie kompleksowej realizacji rozwiązań, które pozwolą na to, by jednostki zarządzania kryzysowego po obu stronach wyposażone były w kompatybilne niezbędne systemy, sprzęt i personel, zdolne do wzajemnej komunikacji w celu wspólnego zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń. Rezultatem tych interwencji realizowanych wyłącznie na obszarach, w których istnieją przesłanki i potrzeba wspólnego działania, będzie ogólnie większa zdolność wspólnego obszaru do radzenia sobie z zagrożeniami i ich następstwami.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu
(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Poziom transgranicznej gotowości do podejmowania działań w celu rozwiązywania sytuacji kryzysowych	Skala		2014		badania	

2.A.6a Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1.

2.A.6.1a Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
-------------------------------	--

W ramach priorytetu inwestycyjnego i w celu osiągnięcia celu szczegółowego będą wspierane następujące rodzaje działań w zakresie zarządzania ryzykiem¹⁰, przyczyniające się do podniesienia zdolności szybkiego reagowania na sytuację kryzysową, zdolności elastycznego skoncentrowania sił i środków w miejscu dotkniętym zdarzeniem, a tym samym do utrzymania ciągłej zdolności do podejmowania działań oraz oddziaływania na całym obszarze wspólnego regionu:

1. Inwestycje w rozwój wspólnych lub połączonych systemów zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń

Realizacja tego rodzaju działań umożliwi łączenie systemów zapobiegania, monitorowania i zarządzania ryzykiem, a tym samym podniesie gotowość jednostek zarządzania kryzysowego oraz służb ratowniczych i porządkowych do rozwiązywania sytuacji kryzysowych.

Zagrożenia, zarówno naturalne (susze i pożary, powódzie, lawiny, obsunięcia ziemi itp.), jak i związane z działalnością człowieka (awarie przemysłowe, wycieki substancji niebezpiecznych itp.) mają charakter ponadpaństwowy i wpływają na dotknięte tereny obu krajów bez względu na granicę.

¹⁰ Przez zarządzanie ryzykiem rozumie się zespół narzędzi i działań o charakterze organizacyjnym i technicznym polegających na zapobieganiu, monitorowaniu, reagowaniu i usuwaniu skutków zagrożeń.

W związku z tym, również reagowanie na takie zagrożenia nie powinno być w żaden sposób ograniczone sztucznymi barierami, tj. granicą państwową oraz istnieniem dwóch odmiennych systemów, które ograniczają wspólne zapobieganie, monitorowanie, reagowanie i usuwanie skutków zagrożeń dla ochrony wspólnego regionu i jego mieszkańców.

Dla osiągnięcia powyższego celu będą realizowane następujące typy działań:

- realizacja działań systemowych, mających na celu zwiększenie koordynacji działań z zakresu zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń. Dotyczy to działań systemowych, mających charakter parasolowy, stwarzających podstawowe uwarunkowania legislacyjne i techniczne dla wspólnego i skoordynowanego działania jednostek zarządzania kryzysowego (umowne i prawno-administracyjne uregulowanie zasad komunikacji i zasad podejmowania wspólnych działań itp.)
- realizacja działań mających na celu połączenie systemów zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń oraz zwiększenie ich kompatybilności – dostosowanie i/lub rozbudowa istniejących systemów zapewniające kompatybilność i dostępność po obu stronach granicy
- wspólne identyfikowanie zagrożeń, tworzenie, rozbudowywanie i aktualizowanie wspólnych baz informacji o zagrożeniach.

2. Działania inwestycyjne mające na celu zwiększenie zdolności służb ratowniczych i porządkowych do skutecznego podejmowania działań po obu stronach granicy

Ze względu na uwarunkowania przyrodnicze i formy osadnictwa na znaczącej części pogranicza efektywne jest podejmowanie transgranicznych działań ratowniczych (przez jednostki z państwa sąsiedniego lub we współpracy z nimi). W celu umożliwienia tych działań niezbędne, poza zapewnieniem ram prawno-administracyjnych, jest zapewnienie odpowiedniego i kompatybilnego wyposażenia technicznego.

Realizacja takich działań umożliwi doposażenie w niezbędny sprzęt i wyposażenie jednostek ratowniczych i służb dbających o bezpieczeństwo, działających w bezpośrednim pobliżu granicy i mających zdolność do podejmowania działań ratowniczych po obu stronach granicy. Przyczyni się do poprawy gotowości do podejmowania działań i skuteczności tych działań w razie wystąpienia sytuacji kryzysowych na obszarze przygranicznym. Nabywany będzie wyłącznie sprzęt, który będzie mógł być wykorzystywany po obu stronach granicy.

Lepsze przygotowanie w zakresie zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń powinno być zapewnione poprzez następujące konkretne działania:

- zakup środków technicznych tam, gdzie jest to niezbędne dla podejmowania skutecznych skoordynowanych lub wspólnych działań przez służby ratownicze i porządkowe;
- modyfikacja wyposażenia będącego w dyspozycji służb ratowniczych i porządkowych, mająca na celu podniesienie jego kompatybilności oraz umożliwiająca lub ułatwiająca wspólne działania w zakresie zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń,
- niezbędne działania inwestycyjne, mające na celu przystosowanie posiadanej infrastruktury do wykorzystania zakupionego / zmodernizowanego sprzętu i/lub wyposażenia.

3. Wspólne specjalistyczne przygotowanie pracowników jednostek ratowniczych/porządkowych i jednostek zarządzania kryzysowego mające na celu wzmocnienie gotowości do podejmowania działań transgranicznych

W celu zapewnienia efektywnego wykonywania działań prewencyjnych i rozwiązywania zagrożeń niezbędna jest zdolność personelu jednostek zarządzania kryzysowego oraz służb ratowniczych i porządkowych z obu stron granicy do uczestniczenia we wspólnym zapobieganiu, monitorowaniu, reagowaniu i usuwaniu skutków zagrożeń.

Aby ww. jednostki i służby mogły osiągnąć transgraniczną zdolność do współdziałania, tzn. gotowość do zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń na wspólnym obszarze, konieczne jest stworzenie i stosowanie wspólnych procedur i podniesienie poziomu wiedzy na temat procedur, norm prawnych i technicznych oraz innych elementów i uwarunkowań dotyczących zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń w sąsiednim kraju. Do tego zmagają poniższe przykładowe działania:

- szkolenia dot. uwarunkowań prawnoadministracyjnych i innych w zakresie zarządzania kryzysowego w kraju partnerskim w ramach teoretycznego i praktycznego fachowego przygotowania jednostek zarządzania kryzysowego oraz służb ratowniczych i porządkowych (w tym niezbędna edukacja językowa),
- wspólne ćwiczenia oraz przygotowanie jednostek ratowniczych i służb dbających o bezpieczeństwo.

Główne grupy docelowe	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkańcy wspólnego regionu - samorządy - podmioty gospodarcze - turyści odwiedzający region
------------------------------	--

Obszary specyficzne **NIE DOTYCZY**

Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Władze publiczne, ich związki i stowarzyszenia ▪ Organizacje powołane przez władze publiczne ▪ Organizacje pozarządowe non-profit, o ile stanowią część systemu zintegrowanego systemu ratowniczego lub systemu zarządzania kryzysowego
---------------------	---

2.A.6.2a *Kierunkowe zasady wyboru operacji*

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
-------------------------------	--

Wybór projektów w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych będzie oparty na następujących:

I. ogólnych zasadach oceny (obowiązujących dla wszystkich PI w programie)

Znaczenie strategiczne:

- projekt przyczynia się do osiągnięcia celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego
- projekt jest zgodny z odpowiednimi strategiami na poziomie regionalnym/ogólnokrajowym

Partnerstwo:

- partnerzy projektu są kwalifikowalni wg zasad programowych i mają wystarczającą zdolność/przesłanki do zapewnienia realizacji projektu

Znaczenie dla obszaru wsparcia

- projekt uwzględnia sytuację społeczno-gospodarczą pogranicza (jego potrzeby i/lub potencjał) i ma jednoznacznie pozytywny wpływ na jego rozwój społeczno-gospodarczy i/lub odpowiada jego obiektywnym potrzebom
- projekt przyczynia się do spójności i integralności wspólnego regionu i/lub przyczynia się do wzmocnienia wspólnej tożsamości

Transgraniczny charakter projektu

- projekt spełnia kryteria współpracy transgranicznej (art.2(4) Rozporządzenia nr 1299/2013))
- projekt jest realizowany po obu stronach granicy, ewentualnie w jednym z krajów – w takim przypadku jasno jest wykazany wpływ transgraniczny i korzyści (art.212(2) Rozporządzenia nr 1299/2013 EWT)

Specyficzne cechy projektu

- projekt ma mieć jasną logikę interwencji (jasne powiązanie pomiędzy potrzebą/potencjałem, wybranymi celami projektu a zaproponowanymi działaniami)
- planowane wydatki są efektywne
- produkty projektu są trwałe

Tematy horyzontalne:

- projekt szanuje równość kobiet i mężczyzn oraz nie zawiera żadnych elementów dyskryminacji
- projekt w czasie swojej realizacji respektuje zasady zrównoważonego rozwoju

II. specyficznych zasadach oceny (obowiązujących tylko dla danego PI)

W projektach dot. nabycia sprzętu i wyposażenia: uzasadnienie możliwości i potrzeby transgranicznego wykorzystania

Dofinansowane będą tylko takie projekty, w przypadku których zostanie w sposób jednoznaczny zapewnione, że spełniają wymogi:

- techniczne: spełnia takie normy techniczne, aby w żaden sposób nie było ograniczone zadysponowanie/wykorzystanie nabywanego sprzętu i wyposażenia po stronie polskiej i czeskiej (np. w wyniku odmiennych norm technicznych, standardów itp.)
- prawne: istnienie podstaw prawnych dla wspólnych działań lub wykorzystania – ogólne lub

bilateralne normy, konwencje itp.

i zarazem, w których zostanie wykazana

- potrzeba nabycia brakującego sprzętu i/lub wyposażenia (tj. na danym obszarze nie ma takiego samego lub podobnego sprzętu i/lub wyposażenia w wystarczającej ilości lub jego cechy nie są, w sposób możliwy do wykazania, adekwatne do obiektywnych potrzeb).

Dofinansowane będą projekty, w przypadku których będą istniały jednoznaczne możliwości i potrzeby transgranicznego wykorzystania nabytego sprzętu i/lub wyposażenia.

Komitet Monitorujący przygotowuje i zatwierdzi szczegółowe kryteria oceny oraz działania wspierane w ramach programu i poszczególnych PI.

2.A.6.3a Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
------------------------	---

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych **NIE DOTYCZY**

2.A.6.4a Planowane wykorzystanie dużych projektów

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
------------------------	---

NIE DOTYCZY

2.A.6.5a Wskaźniki produktu

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt iv) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 4 Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Liczba systemów o podwyższonym stopniu powiązania/ kompatybilności	liczba systemów	10		

Liczba wspartych jednostek ratowniczych i porządkowych oraz jednostek zarządzania kryzysowego   liczba jednostek   **24**

2.A.7a Ramy wykonania

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt v) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 i załącznik II rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Tabela 5: Ramy wykonania dla osi priorytetowej 1

Oś priorytetowa	(Kluczowy etap wdrażania, wskaźnik finansowy, wskaźnik produktu lub, w stosownych przypadkach, wskaźnik Nr identyfikacyjny)	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Cel pośredni na 2018 rok	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika w stosownych przypadkach
1.1.	Produkt	Liczba systemów o podwyższonym stopniu powiązania/kompatybilności	liczba systemów		10		
1.1.	Produkt	Liczba wspartych jednostek ratowniczych i porządkowych oraz jednostek zarządzania kryzysowego	liczba jednostek:		24		

2.A.8a Kategorie interwencji

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt vii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabele 6-9: Kategorie interwencji osi priorytetowej 1

Wymiar 1 Zakres interwencji		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Wspólne zarządzanie ryzykiem	087 Środki w zakresie dostosowania do zmian klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem, np. erozją, pożarami, powodziami, burzami, suszami, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami	
	088 Zapobieganie zagrożeniom	

	naturalnym niezwiązanym z klimatem (np. trzęsieniami ziemi) oraz wywołanym działalnością człowieka, np. awariami przemysłowymi, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami	
--	--	--

Wymiar2 - Forma finansowania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Wspólne zarządzanie ryzykiem	01 Dotacja bezzwrotna	

Wymiar 3 Typ obszaru

Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Wspólne zarządzanie ryzykiem	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50000 i dużej gęstości zaludnienia)	
	02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	
	03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	

Wymiar 6 – Terytorialne mechanizmy wdrażania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Wspólne zarządzanie ryzykiem	07 Nie dotyczy	

2.A.9a Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących w realizacji programów

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt vi) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Oś priorytetowa	Wspólne zarządzanie ryzykiem
-----------------	------------------------------

NIE DOTYCZY

2.A.1b OŚ PRIORYTETOWA 2: Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej OP 2

Nazwa osi priorytetowej Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

2.A.2b Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny

2.A.3b Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz

EFRR

Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne) Publiczne/łączne

2.A.4b PRIORYTET INWESTYCYJNY 2.1: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich rozwój

2.A.5b Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

(art.8 ust.2 lit. b) punkt i) i ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY

2.1: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich rozwój

Cel szczegółowy *Poprawa warunków dla zatrudnienia poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczych i kulturowych zasobów regionu.*

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii

Punktem wyjścia dla określenia celu szczegółowego są długotrwanie niekorzystne trendy dot. bezrobocia na obszarze Programu (opisane w części 1. dokumentu). Wykorzystanie zasobów kulturowych i przyrodniczych obszaru w celu zwiększenia jego odwiedzalności i związane z tym tworzenie nowych miejsc pracy na wspólnym obszarze wsparcia stanowi istotną szansę dla rozwoju obszaru Programu. Potencjał tych zasobów nie jest, jak dotąd, w pełni wykorzystany. Podstawowym ograniczeniem dla pełnego wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu pogranicza polsko-czeskiego jest jego ograniczona dostępność spowodowana m.in. brakami w infrastrukturze transportowej oraz niedoinwestowanie samych obiektów dziedzictwa.

Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru Programu będzie osiągnięte także poprzez działania marketingowe i promocyjne.

Peryferyjny charakter większości obszaru programowego wraz z uwarunkowaniami naturalnymi przejawia się także w niskiej dostępności komunikacyjnej obszarów atrakcyjnych dla zwiedzających, ze względu na, bogactwo przyrodnicze czy kulturowe. Zatem w celu zwiększenia liczby osób odwiedzających pogranicze konieczne jest zapewnienie dostępności transportowej, w szczególności drogowej, tych terenów.

Wsparcie obejmie również elementy niematerialnego dziedzictwa kulturowego o największym potencjale atrakcyjności dla osób odwiedzających obszar Programu oraz działania informacyjne, marketingowe i promocyjne skierowane do potencjalnych turystów odwiedzających tego typu dziedzictwo.

Wynikiem interwencji programu będzie podniesienie atrakcyjności obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego celem zwiększenia liczby odwiedzających obszar oraz zwiększenie ich transgranicznej dostępności transportowej. Ww. zasoby kulturowe i przyrodnicze o podniesionej jakości i dostępności wpłyną na wzrost liczby odwiedzających region pogranicza polsko-czeskiego, co doprowadzi do utworzenia nowych miejsc pracy w branży turystycznej i w powiązanych z nią branżach.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

IDNR IDENTYFIKACYJNY	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Liczba korzystających z obiektów zbiorowego zakwaterowania	Liczba przyjezdnych gości					

2.A.6b Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 2.1

2.A.6.1b Opis typów i przykładów przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację odpowiednich celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów.

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich rozwój
-------------------------------	---

W ramach priorytetu inwestycyjnego zostanie wsparty zbiór działań, które będą ukierunkowane na wykorzystanie potencjału zasobów przyrodniczych i kulturowych na obszarze wsparcia w turystyce, zwiększenie znaczenia okołoturystycznych gałęzi w gospodarce lokalnej i regionalnej oraz wzrost zatrudnienia w branży turystycznej i w branżach z nią związanych. Dla osiągnięcia tego celu realizowane będą następujące typy działań:

1. Zachowanie i odnowa atrakcji kulturowych i przyrodniczych, ukierunkowane na ich wykorzystanie dla zrównoważonego rozwoju wspólnego pogranicza

Działania zmierzające do zachowania i odnowy atrakcji kulturowych i przyrodniczych bezpośrednio zwiększają jakość i zakres oferty turystycznej i w ten sposób wpływają na wzrost zatrudnienia w turystyce i związanych z nią gałęziach gospodarki. W celu podniesienia jakości i wzbogacenia oferty turystycznej mogą być realizowane następujące działania:

- rekonstrukcje, rewitalizacje i inne działania służące zachowaniu i odnowie atrakcji przyrodniczych i kulturowych,
- działania zmierzające do większego włączenia atrakcji kulturowych i przyrodniczych do zrównoważonego ruchu turystycznego.

Dotyczy to realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych dotyczących elementów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz innych znaczących atrakcji regionu, zmierzających do wzbogacenia oferty turystycznej pogranicza.

2. Wspieranie wykorzystania niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Wspieranie zachowania i rozwoju niematerialnego dziedzictwa kulturowego pogranicza polsko-czeskiego ma wysoki potencjał generowania efektów synergicznych. Wydarzenia kulturalne, wykorzystujące dziedzictwo niematerialne (np. festiwale tradycji, pokazy rzemiosła tradycyjnego), przyczyniają się nie tylko do włączania elementów dziedzictwa niematerialnego do ruchu turystycznego, ale przyczyniają się także do wykorzystania innych (zazwyczaj materialnych) atrakcji regionu pogranicza.

3. Działania w zakresie infrastruktury w celu transgranicznego udostępnienia i wykorzystania kulturowego i przyrodniczego dziedzictwa regionu przygranicznego

Dostępność przyrodniczych i kulturowych atrakcji regionu jest warunkiem niezbędnym dla ich wykorzystania w turystyce, a tym samym do tworzenia przesłanek na rzecz powstania nowych miejsc pracy. W celu dalszego wykorzystania istniejących zasobów przyrodniczych i kulturowych będą realizowane poniższe przykładowe działania:

- Budowa nowych oraz rekonstrukcja/przebudowa i modernizacja istniejących lokalnych i regionalnych połączeń drogowych poprawiających transgraniczną dostępność atrakcji przyrodniczych i kulturowych, tj.:
  - budowa lokalnych i regionalnych połączeń drogowych poprawiających dostępność transgraniczną atrakcji przyrodniczych i kulturowych,
  - modernizacja lokalnych i regionalnych połączeń drogowych poprawiająca dostępność transgraniczną atrakcji przyrodniczych i kulturowych,
  - realizacja przedsięwzięć zwiększających przepustowość lokalnych i regionalnych połączeń drogowych, poprawiających dostępność transgraniczną atrakcji przyrodniczych i kulturowych,
  - przedsięwzięcia zmierzające do zwiększenia przepustowości transportowej na drogach oraz do zwiększenia pojemności sieci drogowej (poprawa parametrów dróg umożliwiających ruch samochodów, które wcześniej nie mogły z połączenia korzystać, np. z powodu ciężaru lub rozmiarów),
  - realizacja działań o charakterze technicznym na drogach, prowadzących do lepszej dostępności transgranicznej terenów znaczących pod względem turystycznym (np. działania w zakresie telematyki transportowej, poprawiające dostępność obszarów obciążonych pod względem turystycznym itp.).

Dofinansowanie z Programu będzie skierowane do miejsc, w których nie są zapewnione odpowiedniej jakości połączenia transgraniczne (w tym, gdy takiego połączenia nie ma wcale /jest nieodpowiednie w stosunku do natężenia ruchu na danym obszarze turystycznym/ jest nieodpowiednie pod względem jakościowym). W połączeniu z innymi działaniami w ramach osi priorytetowej nr 2, inwestycje te przyczynią się do lepszego wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych obszaru programowego a w perspektywie długoterminowej do zwiększenia zatrudnienia i poprawy warunków społeczno-gospodarczych regionu.

- budowa, rekonstrukcja, przebudowa, modernizacja ogólnie dostępnej infrastruktury udostępniającej i zwiększającej wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w branży turystycznej (np. ścieżki rowerowe, ścieżki edukacyjne itp.), w tym uzupełniająca infrastruktura turystyczna ułatwiająca korzystanie z atrakcji kulturowych i przyrodniczych (np. stojaki na rowery, tablice informacyjne itp.),
- budowa, rekonstrukcja, przebudowa modernizacja infrastruktury umożliwiającej lub ułatwiającej dostęp do atrakcji kulturowych i przyrodniczych przez odwiedzających ze specjalnymi potrzebami (niepełnosprawni, rodziny z dziećmi, seniorzy itp.).

4. Wspólne działania informacyjne, marketingowe i promocyjne w dziedzinie wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych

Osiągnięcie celu szczegółowego PI nie byłoby możliwe bez dobrej, przemyślanej i skoordynowanej promocji obszaru wsparcia i jego atrakcji. Skoordynowane podejście do promocji jest jednym z warunków zwiększenia liczby osób odwiedzających polsko-czeskie pogranicze. Jako wspólne działania

informacyjne, marketingowe i promocyjne będą realizowane poniższe przykładowe działania:

- wykorzystanie technologii mobilnych do wspólnej prezentacji i promocji atrakcji przyrodniczych i kulturowych wspólnego pogranicza (np. strony internetowe, portale społecznościowe, aplikacje mobilne, wykorzystanie QR Code itp.),
- wspólne kampanie promujące atrakcje przyrodniczych i kulturalnych wspólnego obszaru,
- wspólny udział na targach i podobnych turystycznych wydarzeniach promocyjnych, w tym nabycie niezbędnych materiałów promocyjnych o charakterze długotrwałym, potrzebnych do tego typu promocji (banery, namioty promocyjne itp.)

5. Opracowania studyjne, strategie, plany zmierzające do wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych

Poprawa wspólnego planowania, opartego na wysokiej jakości analizie potrzeb i potencjałów na konkretnych obszarach geograficznych lub tematycznie wyodrębnionych, będzie podstawą do zwiększenia koordynacji w zakresie ochrony i wykorzystania tych zasobów, a tym samym do poszerzenia i zwiększenia efektywności wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych w branży turystycznej.

Główne grupy docelowe	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkańcy wspólnego regionu - odwiedzający region - samorzady obszarów znaczących pod względem turystycznym - podmioty gospodarcze w turystyce i branżach z nią powiązanych
------------------------------	---

Obszary szczegółowe   **nie dotyczy**

Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> - Władze publiczne, ich związki i stowarzyszenia - Organizacje powołane przez władze publiczne - Organizacje pozarządowe non-profit - Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej - Kościoty i związki wyznaniowe - Stowarzyszenia i związki działające w obszarze turystyki
---------------------	--

2.A.6.2b   Kierunkowe zasady wyboru operacji

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój
-------------------------------	--

Wybór projektów w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych będzie oparty na:

I. ogólnych zasadach oceniania (obowiązujących dla wszystkich PI w programie):

Ogólne zasady wyboru projektów w ramach priorytetu inwestycyjnego będą zgodne z zasadami opisanymi w ramach Osi Priorytetowej 1.

II. szczegółowych zasad oceniania (obowiązują tylko dla danego PI)

- dofinansowane będzie przygotowanie tylko takich opracowań studyjnych, strategii, planów i podobnych materiałów koncepcyjnych i rozwiązań, w przypadku których istnieje jednoznaczny dowód lub uzasadnione założenie ich realnego wykorzystania w zrównoważonym rozwoju wspólnego obszaru.

W ramach rodzaju działania: **Działania w zakresie infrastruktury w celu transgranicznego udostępnienia i wykorzystania kulturowego i przyrodniczego dziedzictwa regionu przygranicznego:**

- dofinansowana będzie tylko infrastruktura drogowa prowadząca do atrakcji turystycznych o potencjale w zakresie poprawy transgranicznego ruchu turystycznego i transgranicznej osiągalności atrakcji turystycznych we wspólnym regionie.

2.A.6.3b Planowane wykorzystanie narzędzi finansowych

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój
-------------------------------	--

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	- nie dotyczy
---	----------------------

2.A.6.4b Planowane wykorzystanie dużych projektów

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój
-------------------------------	--

nie dotyczy

2.A.6.5b Wskaźniki produktu

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iv) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Liczba elementów bogactwa kulturowego / przyrodniczego o podniesionej atrakcyjności	liczba elementów	299		
	Liczba elementów infrastruktury udostępniającej/zwiększającej wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego	liczba elementów	210		
	Całkowita długość nowo zbudowanych dróg	km	0		
	Całkowita długość zrekonstruowanych lub zmodernizowanych dróg	km	120		
	Liczba zrealizowanych wspólnych mechanizmów w zakresie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	liczba mechanizmów	147		

2.A.7b Ramy wykonania

(art.8 ust.2 lit. b) punkt v) rozporządzenia (UE) nr1299/2013 i załącznik II rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Tabela 5: Ramy wykonania dla osi priorytetowej 2

Oś priorytetowa Rodzaj wskaźnika (Kluczowy etap wdrażania, wskaźnik finansowy, wskaźnik produktu lub, w stosownych przypadkach, wskaźnik rezultatu) Nr identyfikacyjny	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Cel pośredni na 2018 rok	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika w stosownych przypadkach
	Liczba elementów bogactwa kulturowego / przyrodniczego o podniesionej atrakcyjności	Liczba elementów		299		
	Liczba elementów infrastruktury udostępniającej/zwiększającej wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego	Liczba elementów		210		
	Całkowita długość zrekonstruowanych lub zmodernizowanych dróg	km		120		

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

W przypadku wskaźnika „Liczba elementów bogactwa kulturowego / przyrodniczego o podniesionej atrakcyjności” wartość końcowa zawiera produkty działań realizowanych w ramach projektów, gdzie zakłada się zorientowanie na działania o większym charakterze i znaczeniu oraz produkty działań realizowanych w ramach FMP zorientowanych na mniejsze elementy bogactwa kulturowego i przyrodniczego. Konkretnie wartość końcowa złożona jest z 85 elementów produktów projektów i 214 elementów jako produktów mikroprojektów. Identyczna sytuacja występuje w przypadku wskaźnika „Liczba elementów infrastruktury udostępniającej/zwiększającej wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego”, gdzie całkowita wartość 210 elementów zawiera 34 elementy jako produkty projektów i 176 elementów jako produkty działań realizowanych w ramach FMP.

2.A.8b Kategorie interwencji

(art.8 ust.2 lit. b) punkt vii) rozporządzenia (UE) nr1299/2013)

Tabela 6-9: Kategorie interwencji osi priorytetowej 2

Wymiar 1 Zakres interwencji		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Rozwój potencjału zasobów przyrodniczych i kulturowych na rzecz wspierania zatrudnienia	090 Ścieżki rowerowe i piesze	
	091 Rozwój i promowanie potencjału turystycznego obszarów przyrodniczych	
	092 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych	
	093 Rozwój i promowanie publicznych usług turystycznych	
	094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	
	095 Rozwój i promowanie usług publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	
	031 Pozostałe drogi krajowe i regionalne (nowo budowane)	
	034 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	

Wymiar 2 Forma finansowania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Rozwój potencjału zasobów przyrodniczych i kulturowych na rzecz wspierania zatrudnienia	01 Dotacja bezzwrotna	

Wymiar 3 Typ obszaru		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Rozwój potencjału zasobów	01 Duże obszary miejskie (o ludności >	

przyrodniczych i kulturowych na rzecz wspierania zatrudnienia	50000 i dużej gęstości zaludnienia)	
	02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	
	03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	

Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Rozwój potencjału zasobów przyrodniczych i kulturowych na rzecz wspierania zatrudnienia	07 Nie dotyczy	

2.A.9b2. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów

(Odnosnik:art.8 ust.2 lit. b) punkt vi) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Oś priorytetowa   Zatrudnienie

nie dotyczy

2.A.1c OŚ PRIORYTETOWA 3: Edukacja i kwalifikacje

2.A.2c Uzasadnienie dla utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej OP 3

Nazwa osi priorytetowej Edukacja i kwalifikacje

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

2.A.2c Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny

2.A.3c Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	EFRR
Podstawa kwalifikowalnej wydatki kwalifikowalnej	kalkulacji ogółem lub publicznej (wydatki publiczne/łączne publicznej)

2.A.4c OŚ PRIORYTETOWA 3.1: Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia

2.A.5c Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

(art.8 ust.2 lit. b) punkt i) i ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY	3.1: Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia
Cel szczegółowy	<i>Poprawa sytuacji osób wchodzących na transgraniczny rynek pracy</i>
Rezultaty, które państwo członkowskie	Obecnie obszar programowy charakteryzuje się strukturą ludności o niższym niż ogólnokrajowy poziomie wykształcenia i wysokim poziomem bezrobocia, np.

zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii

wśród przedstawicieli zagrożonych kategorii wiekowych (m.in. absolwentów, osób poniżej 24 roku życia). Dlatego punktem wyjścia dla wybranego celu szczegółowego jest potrzeba zwiększenia innowacyjności systemu edukacji w kontekście transgranicznym w celu wzmocnienia pozycji osób wchodzących na transgraniczny rynek pracy.

Na obszarze wsparcia widoczne jest niedostosowanie systemu kształcenia w obu państwach do potrzeb rynku pracy, co powoduje, że osoby wchodzące na rynek pracy (np. absolwenci) nie uzyskują odpowiedniego do ich kwalifikacji miejsca pracy. Jednocześnie występują sytuacje, gdzie na wolne miejsca pracy brak kandydatów z odpowiednimi kwalifikacjami.

Oczekiwany rezultatem interwencji w ramach tego celu szczegółowego jest zwiększenie zdolności osób z obszaru wsparcia do znalezienia po obu stronach granicy pracy odpowiadającej ich kwalifikacjom.

Dzięki realizacji interwencji, przede wszystkim wprowadzeniu (transgranicznych) staży i praktyk oraz włączeniu podmiotów rynku pracy, system kształcenia i jego efekty dostosują się do potrzeb transgranicznego rynku pracy.

Wspierane będą również interwencje w zakresie nauczania języka zagranicznego partnera na wszystkich poziomach kształcenia, przyczyniające się w wyraźny sposób do łatwiejszego znalezienia zatrudnienia na rynku pracy w sąsiednim, jak i macierzystym kraju.

Działania, realizowane w ramach tego PI, mają na celu stworzenie systemowych uwarunkowań dla polepszenia sytuacji osób kończących edukację na wspólnym rynku pracy oraz wpłyną na zwiększenie jego transgranicznej spójności i dostępności. Specyficznym problemem, na który reaguje PI, są bariery administracyjne w uznawaniu kwalifikacji i dyplomów po drugiej stronie granicy.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu (podstawa: art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez stażu pracy	Osoby					

2.A.6c Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1

2.A.6.1c Opis typów i przykładów finansowanych działań, ich oczekiwany wkład w osiągnięcie celów szczegółowych, ewentualnie wraz z ustaleniem głównych grup docelowych, szczegółowych obszarów i beneficjentów.

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013

Priorytet inwestycyjny	Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia
------------------------	--

W ramach priorytetu inwestycyjnego i z zamiarem osiągnięcia celu szczegółowego będą wspierane następujące rodzaje działań:

1. Przygotowanie i realizacja wspólnego kształcenia

Wspólne przygotowanie i realizacja kursów, zajęć praktycznych, programów nauczania, pobytów wymiennych, koordynacja planów nauczania na pograniczu oraz inne działania w zakresie wspólnego kształcenia stanowią okazję dla podnoszenia kwalifikacji osób wchodzących na transgraniczny rynek pracy. Zestaw nowych umiejętności, wiedzy i kontaktów, które uzyskają uczestnicy tych programów dzięki wspólnym działaniom edukacyjnym, zwiększy ich ogólne kompetencje oraz będzie stanowić ich przewagę konkurencyjną na wspólnym rynku pracy. W celu osiągnięcia wymienionych celów będą realizowane następujące przykładowe działania:

- przygotowanie (lub przystosowanie), koordynacja i realizacja wspólnych kursów, zajęć praktycznych, programów nauczania i innych form wspólnego kształcenia;

Będą to krótko- i długookresowe cykle edukacyjne, w których wezmą udział zarówno studenci, jak i pracownicy pedagogiczni.

- realizacja transgranicznych wymian studentów i pracowników pedagogicznych między placówkami oświatowymi;

Wymiany umożliwiające pobyty studentów i pracowników pedagogicznych w sąsiednim kraju, realizowane przez placówki oświatowe, również z włączeniem innych partnerów.

- Działania systemowe w dziedzinie edukacji - opracowania studyjne, strategie, wymiana informacji i doświadczeń, wzajemne uznawanie kwalifikacji i dyplomów itp., zmierzające do zwiększenia mobilności pracowników, szczególnie osób wchodzących na rynek pracy w regionie wspólnego pogranicza, oraz ich szans na rynku pracy w obu państwach.

2. Współpraca między instytucjami edukacyjnymi a instytucjami na rynku pracy

Ten typ działań zmierza do dostosowania systemu edukacji w obszarze pogranicza do potrzeb i oczekiwań rynku pracy. Ich realizacja będzie miała pozytywny wpływ na poziom zatrudnienia absolwentów oraz równowagę podaży i popytu na wspólnym rynku pracy. W ramach współpracy między instytucjami edukacyjnymi a instytucjami na rynku pracy będą wspierane następujące rodzaje działań:

- inicjowanie i promowanie nowych oraz rozwijanie (adaptacja) istniejących ofert i programów, w tym realizacja kursów pilotażowych/cyklów edukacyjnych, tworzonych w szczególności w ramach współpracy pomiędzy instytucjami edukacyjnymi i instytucjami rynku pracy;
- realizacja staży zawodowych i praktyk w podmiotach gospodarczych, organach administracji i innych organizacjach, w których studenci mogą podnieść kwalifikacje i wykorzystać wiedzę

teoretyczną w praktyce.

W ramach tego typu działań zostaną realizowane inicjatywy, za których pośrednictwem zostanie umożliwione osobom wchodzącym na rynek pracy zdobycie potrzebnej praktyki i w ten sposób utworzenie jednego z podstawowych warunków pomyślnego wejścia na rynek pracy.

3. Rozwój kształcenia językowego w ramach systemu oświaty

Znajomość języka partnera jest atutem, który zwiększa prawdopodobieństwo znalezienia zatrudnienia na wspólnym rynku pracy.

Opisany powyżej wkład w osiąganie celów PI będzie realizowany za pośrednictwem następujących rodzajów działań:

- nauka języka partnera zagranicznego (języka czeskiego lub polskiego).

oświatowe

Główne grupy docelowe	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie i studenci kształcenia podstawowego, średniego (i policealnego) oraz wyższego - pracownicy pedagogiczni - pracodawcy i ich organizacje - instytucje rynku pracy
------------------------------	--

Obszary szczegółowe nie dotyczy

Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> - Władze publiczne, ich związki i stowarzyszenia - Organizacje powołane przez władze publiczne - Instytucje systemu oświaty - Izby, stowarzyszenia, związki i organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego - Organizacje pozarządowe non-profit - Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej
---------------------	---

2.A.6.2c Kierunkowe zasady wyboru operacji

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia
-------------------------------	--

Wybór projektów w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych będzie oparty na:

I. ogólnych zasadach oceniania (obowiązujących dla wszystkich PI w programie):

Ogólne zasady wyboru projektów w ramach priorytetu inwestycyjnego będą zgodne z zasadami opisanymi w ramach Osi Priorytetowej 1.

II. szczegółowych zasadach oceniania (obowiązują tylko dla danego PI)

Dofinansowane będzie przygotowanie tylko takich opracowań studyjnych, strategii, planów i podobnych materiałów koncepcyjnych i rozwiązań, w przypadku których istnieje jednoznaczny dowód lub uzasadnione założenie ich realnego wykorzystania w zrównoważonym rozwoju

wspólnego obszaru.

2.A.6.3c Planowane wykorzystanie narzędzi finansowych

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych **nie dotyczy**

2.A.6.4c Planowane wykorzystanie dużych projektów

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia

NIE DOTYCZY

2.A.6.5c Wskaźniki produktu

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iv) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru, w stosownych przypadkach	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Liczba uczestników wspólnych programów edukacyjnych oraz przygotowania zawodowego w celu transgranicznego wspierania zatrudnienia młodzieży, zwiększania możliwości edukacyjnych, kształcenia wyższego i przygotowania zawodowego	Liczba osób	4 000		
	Liczba zrealizowanych wspólnych mechanizmów w zakresie edukacji	liczba mechanizmów	5		

2.A.7c Ramy wykonania

(art.8 ust.2 lit. b) punkt v) rozporządzenia (UE) nr1299/2013 i załącznik II rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Tabela 5: Ramy wykonania dla osi priorytetowej 3

Oś priorytetowa	Rodzaj wskaźnika (Kluczowy etap wdrażania, wskaźnik finansowy, wskaźnik produktu lub, w stosownych przypadkach, wskaźnik rezultatu)	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Cel pośredni na 2018 rok	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika w stosownych przypadkach
	produkt		Liczba uczestników wspólnych programów edukacyjnych oraz przygotowania zawodowego w celu transgranicznego o wspierania zatrudnienia młodzieży, zwiększania możliwości edukacyjnych, kształcenia wyższego i przygotowania zawodowego	Osoby		4 000		

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

2.A.8c Kategorie interwencji

(art.8 ust.2 lit. b) punkt vii) rozporządzenia (UE) nr1299/2013)

Tabele 6-9: Kategorie interwencji osi priorytetowej 3

Wymiar 1 Zakres interwencji		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Edukacja i podnoszenie kwalifikacji	118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	

Wymiar 2 Forma finansowania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Edukacja i kwalifikacje	01 Dotacja bezzwrotna	

Wymiar 3 Typ obszaru		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Edukacja i kwalifikacje	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50000 i dużej gęstości zaludnienia)	
	02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	
	03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	

Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Edukacja i kwalifikacje	07 Nie dotyczy	

2.A.9c Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, włącznie z tam, gdzie jest to potrzebne, działaniami do wzmocnienia pojemności organów włączonych w kierowanie i kontrolę programów i beneficjenta oraz tam, gdzie jest to potrzebne, również inicjatywy wzmocnienia pojemności administracyjnej odpowiednich partnerów, którzy mają mieć udział we wdrażaniu programu.

(Odnosnik:art.8 ust.2 lit. b) punkt vi) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Oś Edukacja i kwalifikacje
priorytetowa

nie dotyczy

2.A.1d OŚ PRIORYTETOWA 4: Współpraca instytucji i społeczności

Nr identyfikacyjny osi priorytetowej OP 4

Nazwa osi priorytetowej Współpraca instytucji i społeczności

- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana wyłącznie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych utworzonych na poziomie Unii
- Całość osi priorytetowej zostanie zrealizowana przy zastosowaniu formuły rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

2.A.2d Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny

2.A.3d Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz

EFRR

Podstawa kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne) publiczne/łączne

2.A.4d PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.1: Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami

2.A.5d Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

(art.8 ust.2 lit. b) punkt i) i ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY	4.1 Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami
---------------------------	---

Cel szczegółowy	Zwiększenie intensywności współpracy instytucji i społeczności w regionie przygranicznym
------------------------	---

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza	Interwencja w ramach PI zmierza do poprawy poziomu współpracy w regionie transgranicznym na dwóch płaszczyznach: - Zwiększenie intensywności współpracy instytucji
---	---

osiągnąć przy wsparciu Unii	<p>Większy poziom współpracy, koordynacji i wykorzystania wspólnie wypracowanych rozwiązań przyniesie oszczędności w zakresie planowania i wykorzystywania publicznych środków i infrastruktury, pomoże w realizacji projektów pożytku publicznego (np. w dziedzinie transportu, służby zdrowia, usług socjalnych itd.), będzie pośrednio prowadzić do wzrostu jakości usług świadczonych na rzecz społeczeństwa.</p> <p>Celem interwencji jest dalsze wykorzystanie potencjału, które oferuje współpraca instytucji i podniesienie jej poziomu.</p> <p>- Poprawa współpracy i współegzystencji społeczności lokalnych we wspólnym regionie</p> <p>Realizacja interwencji wynika z tego, że jednym z najważniejszych warunków dalszego rozwoju pogranicza polsko-czeskiego, jest harmonijna współegzystencja i pogłębiający się poziom współpracy pomiędzy mieszkańcami obszaru wsparcia po obu stronach granicy. To stanowi potencjał dla poprawy warunków socjalnych w regionie przygranicznym, jak również do zwiększenia wydajności administracji i oferowanych usług publicznych.</p> <p>Celem interwencji jest przyczynienie się, za pośrednictwem wspólnych przedsięwzięć ukierunkowanych na społeczności lokalne, do ich dalszej współpracy, poznania i porozumienia.</p>
------------------------------------	--

Tabela nr ...: Szczegółowe wskaźniki programowe wyników (art.7(2) (b) (ii) Rozporządzenia o EWT)

NR IDENTYFIKACYJNY	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Poziom współpracy instytucji na pograniczu polsko-czeskim	skala				badania	
	Poziom postrzegania współegzystencji i współpracy społeczności lokalnych w regionie przygranicznym	skala				badania	

2.A.6d Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.1

2.A.6.1d Opis typów i przykładów przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację odpowiednich celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów.

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami
-------------------------------	---

W ramach priorytetu inwestycyjnego i z zamiarem osiągnięcia celu szczegółowego będą wspierane następujące rodzaje działań:

1. Inicjatywy zmierzające do wzmacniania integracji na poziomie lokalnym, współpraca społeczeństwa obywatelskiego i inne działania przyczyniające się do spójności na poziomie lokalnym

Ten typ działań jest ukierunkowany na rozwój współpracy, transfer i rozpowszechnianie wiedzy na poziomie lokalnym i regionalnym, z zaangażowaniem mieszkańców i lokalnych społeczności obszaru przygranicznego. Poprzez wspólne działania społeczne, kulturalne i inne, przyczyniające się do wzajemnego poznawania i zrozumienia, lub poprzez wspólne spotkania zostanie podniesiony poziom wzajemnego poznania, zrozumienia i zaufania między członkami społeczności lokalnych po obu stronach granicy.

2. Rozwój współpracy instytucji administracji publicznej

Ten typ działań zmierza do realizacji wspólnych działań instytucji i administracji publicznej zmierzających do znajdowania wspólnej odpowiedzi na transgraniczne wyzwania oraz ich wdrożenia po obu stronach granicy. Wspólne rozwiązywanie problemów i wyzwań daje duży potencjał do wdrożenia optymalnych rozwiązań w dziedzinie administracji publicznej i usług świadczonych przez nią na rzecz społeczeństwa po obu stronach granicy.

W tym celu jednostki administracji publicznej będą realizowały działania m.in. polegające na przygotowaniu wspólnych opracowań studyjnych i koncepcji, wymianie informacji i wiedzy itp.

3. Tworzenie i rozwój transgranicznych sieci współpracy, łącznie ze współpracą z i między pozarządowymi organizacjami non-profit

Działania w dziedzinie sieci współpracy, w tym współpraca sektora publicznego z pozarządowymi organizacjami non-profit oraz współpraca między tymi organizacjami, będą komplementarne wobec pozostałych dwóch celów szczegółowych. Oprócz działań, realizowanych przede wszystkim przez organizacje pozarządowe, ukierunkowanych na poprawę współpracy i współzyczeń społeczności w regionie transgranicznym (np. działania w dziedzinie kultury i czasu wolnego społeczeństwa obywatelskiego) realizowane będą również działania kooperacyjne zmierzające do tworzenia sieci transgranicznej wymiany wiedzy i opinii w celu zwiększenia efektywności działania sektora publicznego.

W ramach podanych wyżej trzech typów działań będą realizowane poniższe przykładowe działania mające na celu osiągnięcie obu celów szczegółowych PI:

- współpraca samorządów i społeczności w dziedzinach takich jak: współpraca młodzieży, działania na rzecz młodzieży ((w tym działania oświatowe działania oświatowe), działania społeczno-kulturalne przyczyniające się do wzajemnego poznawania i zrozumienia itp.
- działania kooperacyjne mające na celu wzmacnianie wspólnej tożsamości,
- działania wspólne planowanie rozwoju sieci transportowej i koordynacja inwestycji w infrastrukturę drogową
- współpraca w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu (wspólne programy ochrony, oświaty i

edukacji mieszkańców itp.)

- współpraca w dziedzinie planowania przestrzennego i zagospodarowania obszaru

realizacja wspólnych działań w zakresie usług publicznych o znaczeniu ogólnospołecznym.

Główne grupy docelowe	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkańcy wspólnego regionu - samorząd - pozarządowe organizacje non-profit - odwiedzający region - podmioty gospodarcze
------------------------------	---

Obszary szczegółowe nie dotyczy

Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> - Władze publiczne, ich związki i stowarzyszenia - Organizacje powołane przez władze publiczne - Izby, stowarzyszenia, związki i organizacje reprezentujące interesy przedsiębiorców i pracowników oraz samorządu gospodarczego i zawodowego - Organizacje pozarządowe non-profit - Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej - Kościóły i związki wyznaniowe
---------------------	---

2.A.6.2d Kierunkowe zasady wyboru operacji

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Priorytet inwestycyjny	Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami
-------------------------------	---

Wybór projektów w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych będzie oparty na:

I. ogólnych zasadach oceniania (obowiązujących dla wszystkich PI w programie):

Ogólne zasady wyboru projektów w ramach priorytetu inwestycyjnego będą zgodne z zasadami opisanymi w ramach Osi Priorytetowej 1.

II. szczegółowych zasad oceniania (obowiązują tylko dla danego PI)

..

-Dofinansowane będzie przygotowanie tylko takich opracowań studyjnych, strategii, planów i podobnych materiałów koncepcyjnych i rozwiązań, w przypadku których istnieje jednoznaczny dowód lub uzasadnione założenie ich realnego wykorzystania w zrównoważonym rozwoju wspólnego obszaru.

/ 3500 znaków

2.A.6.3d Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

(art.7(2) (b) (iii) Rozporządzenia o EWT)

Priorytet inwestycyjny	Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami
------------------------	--

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych *nie dotyczy*

2.A.6.4d Planowane wykorzystanie dużych projektów

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013

Priorytet inwestycyjny	Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami
------------------------	--

NIEISTOTNE

2.A.6.5d Wskaźniki produktu

(art.8 ust.2 lit. b) punkt iv) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 4 Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	Liczba partnerów zaangażowanych we wspólne działania	liczba partnerów	2 355		

2.A.7d Ramy wykonania

(art.8 ust.2 lit. b) punkt v) rozporządzenia (UE) nr1299/2013 i załącznik II rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

Tabela 5: Ramy wykonania dla osi priorytetowej 4

Oś priorytetowa (Kluczowy etap wdrażania, wskaźnik finansowy, wskaźnik produktu lub, w stosownych przypadkach, wskaźnik)	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Cel pośredni na 2018 rok	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika w stosownych przypadkach
Liczba partnerów włączonych w działania wspólne		2 355	liczba partnerów				

Dodatkowe informacje jakościowe na temat ustanowienia ram wykonania

Wartość docelowa wskaźnika produktu, zawiera zarówno produkty klasycznych projektów oraz produkty projektów realizowanych w ramach Funduszu Mikroprojektów obejmujących współpracę w mniejszym zakresie, która ukierunkowana jest na integrację społeczności lokalnych. Konkretnie wartość docelowa złożona jest z 129 podmiotów partnerskich w ramach działań klasycznych projektów oraz 2226 podmiotów partnerskich w ramach działań o mniejszym zakresie (mikroprojekty)

2.A.8d Kategorie interwencji

(art.8 ust.2 lit. b) punkt vii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabele 6-9: Kategorie interwencji osi priorytetowej 4

Wymiar 1 Zakres interwencji		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Współpraca instytucji i społeczności	119 Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia	
	096 Zdolności instytucjonalne administracji publicznej i służb publicznych związane z wdrażaniem EFRR lub działania wspierające inicjatywy dotyczące zdolności instytucjonalnych w zakresie EFS	

Wymiar 2 Forma finansowania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Współpraca instytucji i społeczności	01 Dotacja bezzwrotna	

Wymiar 3 Typ obszaru		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Współpraca instytucji i społeczności	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50000 i dużej gęstości zaludnienia)	
	02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	
	03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	

Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Współpraca instytucji i społeczności	07 Nie dotyczy	

2.A.9d Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, włącznie z tam, gdzie jest to potrzebne, działaniami do wzmocnienia pojemności organów włączonych w kierowanie i kontrolę programów i beneficjenta oraz tam, gdzie jest to potrzebne, również inicjatywy wzmocnienia pojemności administracyjnej odpowiednich partnerów, którzy mają mieć udział we wdrażaniu programu.

(Odnośnik:art.8 ust.2 lit. b) punkt vi) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Oś priorytetowa **Współpraca instytucji i społeczności**

nie dotyczy

Opis osi priorytetowej dotyczącej pomocy technicznej

2.A.1d OŚ PRIORYTETOWA 5: Pomoc techniczna

2.A.2d Oś priorytetowa

Nr identyfikacyjny	OP 5
Tytuł	Pomoc techniczna

2.A.3d Fundusz i podstawa do wyliczenia wsparcia

Fundusz	EFRR
Podstawa do wyliczenia (kalkulacji (wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	publiczne/łącznie

2.A.5d Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

(art.8 ust.2 lit. bc) punkt i) i ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY	5.1 Pomoc techniczna
---------------------------	----------------------

Cel szczegółowy

Rezultaty, które państwo członkowskie zamierza osiągnąć przy wsparciu Unii

Tabela 10: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. c) ppkt ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

NR IDENTYFIKACYJNY	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
--------------------	----------	-------------------	----------------	------------	-------------------------	---------------	-----------------------

2.A.6d Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego 5.1

2.A.6.1d Opis przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych.

(art.8 ust.2 lit. c) punkt iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Oś priorytetowa

-

2.A.6.5d Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów (w podziale na osie priorytetowe)

(art. 8 ust. 2 lit. c) punkt iv) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 11: Wskaźniki produktu

NR IDENTYFIKACYJNY	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023) (opcjonalnie)	Źródło danych
--------------------	----------	-------------------	--	---------------

2.A.8d Kategorie interwencji

(art.8 ust.2 lit. c) punkt vii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabele 12-14: Kategorie interwencji osi priorytetowej 5

Wymiar 1 Zakres interwencji		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Pomoc techniczna	121 Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	
	122 Ewaluacja i badania	
	123 Informacja i komunikacja	
.....		

Wymiar 2 Forma finansowania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Pomoc techniczna	01 Dotacja bezzwrotna	

Wymiar 3 Typ obszaru		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota w Euro
Pomoc techniczna	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50000 i dużej gęstości zaludnienia)	
	02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	
	03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	

Sekcja 3: Plan finansowy

3.A Środki finansowe z EFRR (w EUR)

(podstawa: art. 8 ust. 2 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela 15

Fundusz	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ogółem
EFRR	11 220 755	16 383 823	23 397 137	42 512 459	43 362 708	44 229 963	45 114 562	226 221 407
IPA	0	0	0	0	0	0	0	0
ENI	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	11 220 755	16 383 823	23 397 137	42 512 459	43 362 708	44 229 963	45 114 562	226 221 407

FRR oraz współfinansowania krajowego (w EUR)

i) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013

Rodzaj wsparcia Rodzaj kosztu lub publiczny finansowalny)	Wsparcie Unii (a)	Wkład krajowy (b)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem € = (a) / €	Stopa dofinansowania (f) = (a)/€	Dla celów informacyjnych
			Krajowe środki publiczne (c)	Krajowe środki prywatne (d)			
	12 215 956	2 155 757			14 371 713	85 %	
	0				0		
	0				0		
	135 732	23 952 855			159 685 699	85 %	
	0				0		
	0				0		
	10 179 963	1 796 464			11 976 427	85 %	
	0				0		
	0				0		
	54 519 359	9 621 063			64 140 422	85 %	
	0				0		
	0				0		
	13 573 284	2 395 285			15 968 570	85 %	
	0				0		
	0				0		

Tabela 17: Podział według osi priorytetowej i celu tematycznego (podstawa: art. 8 ust. 2 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013

Oś priorytetowa	Cel tematyczny	Wsparcie Unii	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
Oś priorytetowa 1	<i>Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem</i>	12 215 956	2 155 757	14 371 713
Oś priorytetowa 2	<i>Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników</i>	135 732 844	23 952 855	159 685 699
Oś priorytetowa 3	<i>Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie</i>	10 179 963	1 796 464	11 976 427
Oś priorytetowa 4	<i>Zwiększanie zdolności instytucjonalnej i skuteczności administracji publicznej</i>	54 519 359	9 621 063	64 140 422
Oś priorytetowa 5		13 573 284	2 395 285	16 968 570
Ogółem		226 221 407	39 921 425	266 142 832

Tabela 18: Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu (podstawa: art. 27 ust. 6 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013) (1)

Oś priorytetowa	Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu (w EUR)	Udział w całkowitej alokacji na program (%)
Oś priorytetowa 1		
Oś priorytetowa 2		
Oś priorytetowa 3		
Oś priorytetowa 4		
Oś priorytetowa 5		
Ogółem		

Rozdział 4: PRZEPISY WYKONAWCZE DO PROGRAMU EWT

(art. 8, paragraf 4 zarządzenia (UE) nr 1299/2013)

4.A Definicje odpowiednich organów i podmiotów

(art. 8, paragraf 4 zarządzenia (UE) nr 1299/2013)

Tabela nr ...: Instytucje programu

Organ/podmiot	Nazwa organu/podmiotu i wydziału lub działu	Kierownik organu/podmiotu (stanowisko lub funkcja)
Instytucja Zarządzająca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego ČR Wydział Europejskiej Współpracy Terytorialnej Staroměstské náměstí 6 110 15 Praha 1 Republika Czeska	RNDr. Jiří Horáček Dyrektor Wydziału Europejskiej Współpracy Terytorialnej Tel: +420 234 154 398 jiri.horacek@mmr.cz
Instytucja Krajowa	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Rzeczpospolitej Polskiej Departament Współpracy Terytorialnej Wspólna 2/4 00-926 Warszawa Rzeczpospolita Polska	Anita Ryng Zastępca Dyrektora Departamentu Współpracy Terytorialnej Kierująca pracami Departamentu +48 022 273 81 50 Anita.Ryng@mir.gov.pl
Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Finansów ČR wydział: Fundusz Narodowy Letenská 15 118 10 Praha 1 Republika Czeska	Ing. Veronika Ondráčková dyrektor wydziału Funduszu Narodowego Tel: +420 257 043 143, +420 257 042 445 veronika.ondrackova@mfcz.cz
Instytucja Audytowa	Ministerstwo Finansów ČR wydział: Instytucja Audytowa Letenská 15 118 10 Praha 1 Republika Czeska	PhDr. Evžen Mrázek dyrektor wydziału Instytucji Audytowej Tel: +420 257 042 983 evzen.mrazek@mfcz.cz

Podmiot, na konto którego przesyłane będą płatności z Komisji Europejskiej:

- Instytucja Certyfikująca

Tabela nr ...: Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie kontroli i audytu

Organ/podmiot	Nazwa organu/podmiotu i wydziału lub działu	Kierownik organu/podmiotu (stanowisko lub funkcja)
Podmiot/podmioty odpowiedzialne za kontrolę pierwszego stopnia na terytorium Republiki Czeskiej i Rzeczypospolitej Polskiej (Kontrolerzy)	Centrum Rozwoju Regionalnego ČR Vinohradská 46 120 00 Praha 2 Republika Czeska	Mgr. Markéta Reedová, MPA Dyrektor Generalny Tel: +420 221 580 201 reedova@crr.cz
	Wojewoda dolnośląski Dolnośląski Urząd Wojewódzki pl. Powstańców Warszawy 1 50-951 Wrocław Rzeczpospolita Polska	Miroslaw Ziajka Dyrektor Wydziału Certyfikacji i Funduszy Europejskich +48 071 340 67 29 m.ziajka@duw.pl
	Wojewoda opolski Opolski Urząd Wojewódzki ul. Piastowska 14 45-082 Opole Rzeczpospolita Polska	Radosław Miązek Dyrektor Wydziału Zarządzania Funduszami Europejskimi +48 077 45 24 850 rmiazek@opole.uw.gov.pl
	Wojewoda śląski Śląski Urząd Wojewódzki ul. Jagiellońska 25 40-032 Katowice Rzeczpospolita Polska	Dorota Wójtowicz Zastępca Dyrektora Wydziału Certyfikacji i Rozwoju +48 032 207 71 74 wjowiczd@katowice.uw.gov.pl
Institucja Audytowa	Ministerstwo Finansów ČR wydział: Instytucja Audytowa Letenská 15 118 10 Praha 1	PhDr. Evžen Mrázek dyrektor wydziału Instytucji Audytowej Tel: +420 257 042 983 evzen.mrazek@mfcz.cz

---

Republika Czeska

4.B Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu

(art. 8, paragraf 4 punkt a) podpunkt iv) zarządzenia (UE) nr 1299/2013

Zgodnie z art. 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”, Instytucja Zarządzająca w porozumieniu z Instytucją Krajową (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju RP) tworzy dla celów Programu POWT ČR-PL 2014-2020 Wspólny Sekretariat (dalej jako WS), który stanowi część wspólnej struktury organizacyjnej służącej do zarządzania Programem i do jego realizacji.

Funkcję Wspólnego Sekretariatu dla POWT ČR-PR 2014-2020 pełni Centrum Rozwoju Regionalnego ČR (dalej jako "CRR ČR").

WS założony został jako wspólny zespół o charakterze międzynarodowym, w którym zatrudnieni są pracownicy z obu krajów biorących udział w Programie, tj. z Republiki Czeskiej i z Polski. W WS używane są oba języki państw członkowskich Programu – język czeski i polski.

W WS zatrudnieni są pracownicy CRR ČR i urzędów marszałkowskich województw: dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego. Polscy pracownicy WS wykonują swoje zadania w oparciu o umowy zawarte pomiędzy poszczególnymi urzędami marszałkowskimi a Centrum Rozwoju Regionalnego ČR. Wszyscy pracownicy, pełniąc zadania WS, reprezentują zastępują się nawzajem.

WS ma swoją siedzibę w Republice Czeskiej, w Ołomuńcu.

Adres urzędowy WS:

Centrum Rozwoju Regionalnego ČR

Wspólny Sekretariat

Jeremenkova 40B

779 00 Olomouc

Republika Czeska

4.C Krótki opis rozwiązań w zakresie zarządzania i kontroli

(art. 8, paragraf 4 punkt a) podpunkt v) zarządzenia (UE) nr 1299/2013

4.C.1 Podmioty biorące udział w realizacji programu

Instytucja Zarządzająca (IZ)

Pełni funkcje określone w art. 125 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. W związku z kontrolą zgodnie z art. 125, paragraf 4 punkt (a) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, Instytucja Zarządzająca się zgodnie z art. 23, paragraf 4, akapit 3 upewni czy koszty ponoszone przez każdego beneficjenta biorącego udział w projekcie zweryfikowane zostały przez upoważnionego do tego kontrolera.

Instytucja Krajowa (IK)

Wypełnia zadania państwa członkowskiego w rozumieniu rozporządzenia 1303/2013 i 1299./2013, w szczególności współpracuje z Instytucją Zarządzającą przy pełnieniu jej funkcji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Działalność Instytucji Krajowej realizowana jest przez:

Ministra Infrastruktury i Rozwoju
Departament Współpracy Terytorialnej Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa
Rzeczpospolita Polska

Instytucja Certyfikująca (IC)

Pełni funkcje podane w art. 126 zarządzenia (UE) nr 1303/2013.

Instytucja Audytowa (IA)

Pełni funkcje podane w art. 127 zarządzenia (UE) nr 1303/2013. W realizowaniu działalności Instytucji Audytowej asystuje grupa audytorów, składająca się z reprezentantów obu państw.

Komitet Monitorujący (KM)

Komitet Monitorujący pełni funkcje określone w art. 49 zarządzenia (UE) nr 1303/2013 i odpowiada za wybór projektów zgodnie z art. 12 zarządzenia (UE) nr 1299/2013. Komitet Monitorujący złożony jest z reprezentantów odpowiednich podmiotów z Republiki Czeskiej oraz Polski, z poszanowaniem zasady partnerstwa.

Wspólny Sekretariat (WS)

Wspólny Sekretariat w trakcie realizacji programu upoważniony jest w szczególności do wykonywania następujących zadań:

- udzielania informacji o Programie i udzielania wsparcia wnioskodawcom i partnerom projektów,
- działań związanych z przygotowaniem propozycji projektowych i wniosków projektowych (zwłaszcza opracowania opinii dot. propozycji projektowych, przyjmowania i rejestrowania wniosków projektowych, oceny wymagań formalnych, kwalifikowalności, współpracy transgranicznej, wpływu transgranicznego oraz wprowadzenia powyższych danych do systemu monitorującego),

- ponoszenia odpowiedzialności za kontrolę i ocenę wniosków projektowych,
- wsparcia KM, w tym przygotowywania jego posiedzeń, opracowania materiałów stanowiących podstawę decyzji KM oraz opracowania protokołów z posiedzeń,
- współpracy przy opracowaniu raportów z wdrażania Programu (w tym raportu rocznego dla KE),
- prowadzenia działań dot. informacji i promocji Programu,
- przygotowania umów/decyzji o przyznaniu dotacji dla projektu,
- administrowania zmian w projektach,
- kontroli współpracy transgranicznej i wpływu transgranicznego w trakcie realizacji projektu;
- udzielania wsparcia instytucjom programowym w celu prawidłowej realizacji Programu.

Niektóre działania Wspólnego Sekretariatu wspierane są przez podmioty regionalne, którymi po stronie czeskiej są urzędy krajskie krajów: morawsko-śląskiego, ołomunieckiego, pardubickiego, hradeckiego i libereckiego, po stronie polskiej zaś urzędy marszałkowskie województw: dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego. Chodzi zwłaszcza o następujące działania:

- udzielanie informacji i wsparcia wnioskodawcom oraz asystowanie wnioskodawcom w trakcie przygotowania propozycji projektowych i wniosków projektowych, w tym prowadzenie konsultacji propozycji projektowych,
- udzielanie wsparcia partnerom realizowanych projektów,
- promocja programu na terenie właściwego regionu.

Kontrolerzy

Zgodnie z art. 23 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 Republika Czeska i Rzeczpospolita Polska wyznaczają Kontrolerów realizujących zadania, o których mowa w art. 125 ust. 4 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. Kontroler weryfikuje, czy dofinansowane produkty i usługi zostały zrealizowane/dostarczone, czy koszty wykazane przez beneficjentów zostały faktycznie poniesione oraz czy zachowano zgodność z obowiązującymi przepisami prawa i Programu, a także czy spełnione zostały warunki wsparcia projektu. Weryfikacja obejmuje kontrolę administracyjną kosztów poniesionych przez beneficjenta oraz kontrolę na miejscu (w trakcie realizacji projektu i w okresie jego trwałości). Kontrola na miejscu przeprowadzana jest na pewnej próbie projektów.

Identyfikację kontrolerów opisano w części 5.B.

4.C.2 Opis cyklu projektowego

Informowanie o programie i konsultacje

Informacji o programie i konsultacji w sprawie propozycji projektowych udzielają wnioskodawcom odpowiednie podmioty regionalne po obu stronach granicy. Do zakresu działalności podmiotów regionalnych należy również inicjowanie tworzenia propozycji projektowych, pomoc w nawiązywaniu kontaktów między partnerami projektowymi i organizowanie seminariów dla wnioskodawców.

Składanie propozycji projektowych i wniosków projektowych

Proces wyboru projektów przebiega w formie naborów tematycznych o określonej z góry alokacji. O harmonogramie i alokacji dostępnej w ramach naborów decyduje KM.

W ramach naboru tematycznego wnioskodawca składa w ustalonym terminie najpierw tzw. propozycję projektową, wysyłając ją do Wspólnego Sekretariatu, który następnie ocenia propozycję projektową w oparciu o ustalone kryteria. Następnie WS przygotowuje opinię na temat propozycji projektowej, którą wysyła do wnioskodawcy i – w celach informacyjnych – także do odpowiedniego podmiotu regionalnego (zgodnie z siedzibą partnera wiodącego i zgodnie z obszarem, na które projekt ma największy wpływ). Opinia ma charakter zalecenia, obejmuje komentarz odnośnie do tego, czy projekt nadaje się do realizacji, co ewentualnie należałoby w nim poprawić lub zmienić przed złożeniem wniosku. Wnioskodawca ma następnie możliwość skonsultowania treści opinii z przedstawicielem WS na seminarium zorganizowanym w tym celu.

Następnie wnioskodawca w określonym terminie składa w WS opracowany wniosek projektowy wraz z wymaganymi załącznikami.

Kontrola wniosków projektowych

Po złożeniu wniosku projektowego następuje kontrola wymagań formalnych oraz kontrola kwalifikowalności projektu, których celem jest zweryfikowanie zwłaszcza tego, czy:

- wniosek projektowy spełnia niezbędne kryteria formalne;
- projekt i jego działania nie pozostają w sprzeczności z prawem krajowym ani prawem UE;
- spełnione są pozostałe warunki programowe konieczne, aby projekt uzyskał dofinansowanie.

Kontrolę tę przeprowadza WS. Projekt jest następnie administrowany, tj. jego ocena jest kontynuowana wyłącznie w przypadku spełnienia wszystkich wymagań kontroli formalnej i kwalifikowalności.

Po dokonaniu kontroli spełnienia wymagań formalnych i akceptowalności, WS rejestruje projekt we wspólnym systemie monitorującym.

Ocena wniosków projektowych

Bezpośrednio po kontroli wymagań formalnych oraz kontroli kwalifikowalności ma miejsce ocena. Ocena wniosków projektowych w oparciu o kryteria wyboru leży w kompetencjach WS, przy wsparciu właściwych ekspertów nominowanych przez podmioty regionalne i mianowanych przez IZ i IK. Na proces oceny każdego projektu składają się trzy fazy:

- ocena współpracy transgranicznej;

- ocena merytorycznej jakości projektu;
- ocena wpływu transgranicznego projektu.

Wszystkie oceny przeprowadzane są w oparciu o wspólną metodologię i ustalone uprzednio kryteria zatwierdzone przez KM.

Ocenę współpracy transgranicznej przeprowadzają pracownicy WS.

Na ocenę wpływu transgranicznego składają się oceny pracowników WS i 2 ekspertów (po jednym z ČR i RP).

Ocena merytorycznej jakości projektu ma miejsce w ramach tzw. Wspólnego Panelu Ekspertów (WPE), którego zasady określa Regulamin WPE. W ramach WPE eksperci oceniają każdy projekt indywidualnie. Każdy projekt oceniany jest przez czterech ekspertów (dwóch z części czeskiej i dwóch z części polskiej).

Ocena łączna i decyzja w sprawie wyboru projektów

Łączna ocena projektu powstaje poprzez zsumowanie punktów otrzymanych w poszczególnych fazach. Ocena każdego projektu wraz z podstawowymi informacjami na jego temat zapisywana jest w karcie projektu, który stanowi podstawę decyzji członków KM. W oparciu o przyznaną projektom liczbę punktów opracowywana jest dla każdego naboru tematycznego wspólna lista rankingowa, która służy jako jeden z materiałów do dyskusji i podstawę dla decyzji KM.

KM podejmie decyzję o wyborze projektu do dofinansowania w oparciu o otrzymane materiały. Zasady podejmowania decyzji określa Regulamin KM.

W Programie możliwa jest realizacja projektów w trybie art. 20 ust. 2 i 3 Rozporządzenia (UE) nr 1299/2013.

Uwagi:

- 1) W ramach programu planowana jest realizacja kilku tzw. projektów flagowych. Projekt flagowy to projekt, który z geograficznego punktu widzenia obejmuje cały obszar programowy lub jego istotną część, wyraźnie przyczyniając się do realizacji specyficznego celu i wskaźników danego priorytetu inwestycyjnego.
- 2) W Osi Priorytetowej 2 (PI 8B) planowana jest realizacja projektów infrastrukturalnych, mających na celu zwiększenie dostępności dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego pogranicza.

Ze względu na szczególny status tych rodzajów projektów tryb ich oceny i wyboru może odbiegać od wyżej opisanej procedury.

Prawne związanie środków EFRR

Wspólny Sekretariat informuje wnioskodawców o decyzji KM. Następnie WS przygotowuje materiały do wydania aktu prawnego, na podstawie którego przyznana zostanie dotacja z

EFRR. Akt prawny wydawany jest przez IZ, a w przypadku aktu dwustronnego/konsensualnego (umowy) podpisywany jest przez IŻ oraz Partnera Wiodącego

Realizacja projektu

Realizacja projektu musi przebiegać w zgodzie z warunkami określonymi w decyzji/umowie o dofinansowanie. Partner wiodący i pozostali partnerzy projektu realizują działania opisane we wniosku projektowym i w decyzji/umowie o dofinansowanie.

Monitorowanie i kontrola projektu

W Republice Czeskiej i Polsce do monitorowania realizacji projektu wykorzystywany będzie wspólny system monitorujący, który jest częścią ujednoczonego systemu monitorującego, wykorzystywanego w programie funduszy strukturalnych w RCz.

W celach monitoringowych wszyscy partnerzy projektu powinni przekazywać właściwemu Kontrolerowi bieżące informacje o rzeczowym i finansowym postępie realizacji projektu (zob. rozdz. 5.B). Informacje o postępie rzeczowym przekazywane są w drodze raportów monitorujących o realizacji projektu, zaś informacje finansowe przez przedłożenie do kontroli zestawienia poniesionych wydatków.

W związku z tym, że obowiązuje zasada Partnera Wiodącego, monitorowanie i kontrola projektu przebiegają na dwóch poziomach. Pierwszy z nich to poziom partnera, na którym przez każdego z partnerów projektu przedstawiane są do kontroli informacje na temat realizowanych działań i poniesionych wydatków, weryfikowane następnie przez właściwego Kontrolera. Drugim poziomem jest poziom projektu, kiedy to Partner Wiodący za pośrednictwem raportu monitorującego udziela zbiorczych informacji na temat realizacji projektu, współpracy między partnerami i wpływie transgranicznym projektu, a także składa wniosek o płatność, który obejmuje roszczenia finansowe poszczególnych partnerów, zweryfikowane i potwierdzone przez właściwych dla nich Kontrolerów. Kontrolę na poziomie projektu przeprowadza przez Kontroler Partnera Wiodącego, w kwestiach współpracy transgranicznej i wpływu transgranicznego opinię wydaje WS.

Wypłaty na rzecz beneficjentów

Wypłat środków finansowych na rzecz beneficjentów dokonuje Instytucja Certyfikująca ze środków otrzymanych z budżetu UE w postaci początkowych płatności zaliczkowych oraz płatności okresowych. Płatności na rzecz beneficjentów przeprowadzane są w oparciu o wniosek o płatność, składany przez Partnera Wiodącego. Wniosek o płatność kontrolowany jest przez Kontrolera PW, a po jego zaakceptowaniu jest przesyłany do IZ. Zaakceptowane przez IZ wnioski o płatność za określony okres są zbiorczo przekazywane do realizacji do Instytucji Certyfikującej, która po ich zatwierdzeniu uwalnia środki w odpowiedniej wysokości na dokonanie wypłat na rzecz Partnerów Wiodących.

4.D Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi w przypadku korekt finansowych wprowadzonych przez Instytucję Zarządzającą lub Komisję

(art. 8, ust. 4 lit. a) ppkt (vi) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Zgodnie z art. 27 zarządzenia (UE) nr 1299/2013 Instytucja Zarządzająca zapewni, aby wszelkie kwoty wypłacone w wyniku nieprawidłowości zostały odzyskane od Partnera Wiodącego lub od jedynego beneficjenta. W tym celu IZ podejmie niezbędne kroki mające na celu zwrócenie bezpodstawnie wypłaconej kwoty przez Partnera Wiodącego/jedynego beneficjenta.

Jeśli mimo kroków podjętych przez Instytucję Zarządzającą nie uda się odzyskać bezpodstawnie wypłaconej kwoty, kwotę tę na konto Programu prowadzone przez Instytucję Certyfikującą wpłaci to państwo, w którym siedzibę ma partner, z winy którego powstała nieprawidłowość; w przypadku jedynego beneficjenta będzie to państwo, w którym jedyny beneficjent jest zarejestrowany. Państwo zwraca środki na konto prowadzone przez Instytucję Certyfikującą w terminie uzgodnionym przez IZ, IK oraz IC.

4.E Stosowanie euro

(art. 28 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

W celu przeliczenia kosztów poniesionych przez beneficjenta z waluty krajowej na EUR stosowana będzie metoda opisana w art. 28 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013, tj. z wykorzystaniem miesięcznego obrachunkowego kursu wymiany stosowanego przez Komisję w miesiącu, w którym wydatki zostały przedłożone przez beneficjenta do weryfikacji przez Kontrolera.

4.F Zaangażowanie partnerów

(podstawa art. 8 ust. 4 lit. C) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Rozdział 5: ZASADY HORYZONTALNE

5.A Zrównoważony rozwój

Zasada zrównoważonego rozwoju uwzględniona jest we wszystkich osiach priorytetowych realizowanych w ramach Programu. W przypadku wszystkich operacji dofinansowywanych w ramach Programu muszą być przyjęte rozwiązania, które wykluczą lub zminimalizują negatywne oddziaływanie na środowisko oraz zapewnią efektywne wykorzystywanie zasobów. Ponadto, niektóre operacje realizowane w ramach Programu będą miały pozytywne z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju efekty. Dotyczy to w szczególności osi priorytetowej 1. Wspólne zarządzanie ryzykiem. Działania w ramach tej osi dotyczą inwestycji w rozwój wspólnych lub połączonych systemów prewencji, monitoringu oraz niwelowania zagrożeń. Stosowane na obszarze wsparcia bardziej skuteczne procedury, które zostaną osiągnięte w ramach interwencji Programu, przyczynią się do zapobiegania degradacji środowiska, która mogłaby powstać w wyniku negatywnych zjawisk naturalnych (susze, pożary, powodzie, lawiny i inne, awarie przemysłowe, wycieki substancji niebezpiecznych) lub spowodowanych działalnością człowieka (np. awarie przemysłowe, wycieki substancji niebezpiecznych i inne).

Pozytywne pod względem zrównoważonego rozwoju efekty będzie miała także realizacja osi priorytetowej 2. Rozwój potencjału zasobów przyrodniczych i kulturowych na rzecz wspierania zatrudnienia. Interwencja umożliwi wspieranie rozwoju gospodarczego oraz zatrudnienia poprzez wykorzystanie naturalnego potencjału obszaru. Ponadto przyczyni się do podniesienia jakości środowiska, w szczególności poprzez inwestycje dotyczące bezpośrednio ochrony i rozwoju atrakcji przyrodniczych i kulturowych. Inwestycje w te elementy w znacznym stopniu poprawią jakość środowiska na obszarze wsparcia.

Zrównoważony rozwój jest także celem przedsięwzięć realizowanych w ramach osi priorytetowej 4. Współpraca instytucji i społeczności. W tym zakresie występuje potencjał dla współpracy instytucji w sferze ochrony przyrody i krajobrazu (koordynacja działań, opracowywanie wspólnych programów ochrony, oświata i edukacja ludności).

Zasada zrównoważonego rozwoju poddana była uwzględniona już na etapie przygotowywania programu operacyjnego, przede wszystkim poprzez przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania programu na środowisko, której celem było ujęcie aspektów środowiskowych w ramach przygotowywania i przyjmowania Programu, a tym samym wspomaganie zrównoważonego rozwoju. W trakcie ww. procedury zakres przedmiotowy Programu był opiniowany przez opinię publiczną oraz ekspertów.

W trakcie realizacji Programu kwestia zrównoważonego rozwoju będzie uwzględniana na kilku płaszczyznach. Na poziomie oceny i wyboru projektów szczególna uwaga będzie poświęcana wymaganiom w zakresie ochrony środowiska. W przypadku każdego z projektów sprawdzane będzie spełnienie wymogów wynikających z krajowych przepisów prawa (posiadanie stosownych zezwoleń, stanowisk itp.). Ponadto ocenie zostaną poddane aspekty ekonomiczne projektów takie jak efektywność i racjonalne wykorzystywanie zasobów.

Uwzględniony będzie także społeczno-gospodarczy aspekt zrównoważonego rozwoju: projekty będą musiały odnosić się do wspólnych problemów polsko-czeskiego pogranicza wskazanych w analizie społeczno-ekonomicznej. Wpływ projektów na 3 sfery zrównoważonego rozwoju (ochrona środowiska, efektywność wykorzystywania zasobów, wpływ na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej) będzie przedmiotem oceny projektów w procesie ich wyboru, w trakcie ich realizacji oraz po ich zakończeniu.

Kwestie dotyczące zrównoważonego rozwoju będą uwzględnione także przez Wspólny Sekretariat w ramach prowadzonych przez niego działań informacyjnych i promocyjnych.